

2 CORINTIOS

Saludo

1 ¹Núa Pablo, Jesucristo imáidéericaté yàasu apóstolcaténá núa ibànùacaténá núa càide iyúwa Dios iwàwáaná. Núa Pablo, Timoteo yáapicha, yái wéenásàiri yeebáidéerica Jesucristo itàacái, wawàwalicué pía. Nubànùacué pirí cuyàluta, píacué Dios yàasu wenàiwica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái iwacáidáyaquéeyéicawa Corinto iyacàlená iricu, píacué nacái Dios yàasu wenàiwica iyéeyéica macái Acaya yàasu cáli íinata. ²Nusutácué Wáaniri Dios íicha pirípinácué, Wáiwacali Jesucristo nacái namànínápínácué pirí cayábéeri mawèníri iyú, namàacáanápínácué nacái pìyaca matuíbanáiri iyú.

Sufrimientos de Pablo

³Wàacué cayábéeri Dios irí, yái Wáiwacali Jesucristo Icuèriná Diosca, Yáaniri nacái, yácáiná yái Diosca, yácata Wáaniri iiquéerica watúulécaná, ichàiniadéerica nacái wáiwitáise macái èerita achúmacaalí wawàwa. ⁴Macái imanùbaca wàuwichàacaalíwa, yásí Dios ichàiniadaca wawàwa yéewacaténá wáalimá wachàiniadaca áibanái iwàwa, cawinácaalí yùuwichèeyéicawa. Yá wachàiniadaca nawàwa càide iyúwa Dios ichàiniadáaná wawàwa. ⁵Wáalimá wachàiniadaca áibanái iwàwa yácáiná éwita iwàwacutácáaníta wàuwichàacawa manuísíwata Cristo irípiná weebáidacáiná itàacái, càicáaníta Cristo ichàiniadaca wawàwa manuísíwata nacái yéewacaténá wàidenìaca wàuwichàanáwa. ⁶Siùcade wía apóstolca wàuwichàacawa wacàlidacáinácué pirí Jesucristo iináwaná iwali yéewacaténácué ichàiniadaca piwàwa, iwasàacaténácué pía nacái Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha. Quéwa Dios idéca ichàiniadaca wawàwa, wía apóstolca, yéewacaténá wachàiniadacuéca

piwàwa, pialíacaténácué nacáíwa Dios iyúudàanápínácué piideniaca piùwichàanáwa piùwichàapínácaalíwa càide iyúwa wàuwichàanáwa Cristo irípiná weebáidacáiná itàacái. ⁷Manuíca wáináidacawa wawàwawa piwálicué pialimáanápínácué piideniaca piùwichàanáwa Cristo irípiná, wáalíacáináwa càide iyúwa piùwichàanácuéwa wáapicha Cristo irípiná, càita nacái Dios ichàiniadacué piwàwa siùcade càide iyúwa ichàiniadáaná wawàwa.

⁸Píacué wéenanáica, wawàwacuéca piwàwalica wàuwichàacatéwa manuísíwata Asia yàasu cáli íinata. Máinicáináaté càulenéerica yái wàuwichàanácawa, yáté càmita wáalimá wàideniaca quirínamani wachàini iyúwa. Yáté wayúunáidaca wéetáanápínácatéwa néré. ⁹Wía apóstolca waicácaté wíawawa càide iyúwa nacháawèeyéi nanuyéipínáca. Quéwa cayábacaté walíni yái wàuwichàanácawa, wéewáidacáinátéwa càimínápíná wáibàa wawàwawa wachàini iwéréwa, néese Dios iwérépiná wáibàaca wawàwawa yái Dios icáucàidéerica wenàiwica yéetácáisi íicha. ¹⁰Dios iwasàacaté wía íicha yái wéetáanápínácatéwa máiní báawéeri iyú, wía apóstolca. Iwasàaca nacái wía mamáalàacata siùcade. Manuíca wáináidacawa wawàwawa Dios ìwali iwasàanápíná wíawa madécaná yàawiría. ¹¹Quéwa iwàwacutácué piyúudàaca wía pisutácué Dios íicha walípiná. Manùbéyéicaalí isutá Dios íicha walípiná, yásí manùbéyéi nàapíná nacái Dios irí cayábéeri icùacáiná wía cayábéeri iyú.

Por qué no fue Pablo a Corinto

¹²Iyaca áiba wawàsi isíimáidéerica wawàwa, wía apóstolca, yái wáalíanácawa wawàwalicúisewa wadéca wàyaca masaquèeri wáiwitáise yáapichawa cháí èeri irícu machìwéeri iyú nacái Dios iicá, yá máiní càì wàyacaté wàyacaalítécué píapicha. Càmitaté càì wàyaca wáalíacái iyúwa, néese Dios imànicaté walí cayábéeri mawèníiri iyú iyúudàacaté wía wàyáanápínaté càì pèewibàa. ¹³⁻¹⁴Macái wàasu cuyàluta irícu watànèericuéca pirí, wacàlidacué piríni machacàníiri iyú, machìwéeri iyú nacái, piléecaténácué péemíawani màulenéeri iyú càinácaalí íimáaná. Nuwàwacué macáita manuíca píináidaca piwàwawa nùwali, càide iyúwa batéwa macáitacué píináidáanáwa nùwali siùcade. Càitacué nuwàwa píináidacawa yéewanápíná casíimáica wawàwa macáita. Yáalimápínácué casíimáica piwàwa wàwali, wía apóstolca, ìwalíise yái wéewáidáanacatécué pía, càide iyúwa yáalimáanápíná casíimáica wawàwa piwálicué néenialípiná Wáiwacali Jesús yàanàacaalí àniwa.

15Manuicaté nuínáidacawa nuwàwawa piwalicué, casíimáinacué pía núapicha, íná quéechatécáwa nuínáidacatéwa nupáchianápinacué pía pucháibàawiría nuyúudàacaténacué pía. 16Quéechatécáwa nuwàwacatécué nupáchiaa pía nuèpunícaalítéwa Macedonia yàasu cáli nérépiná. Nuwàwacaté nacái nupáchiaacuéca pía àniwa nuèpùacaalítéwa Macedonia yàasu cáli néese. Càité nuwàwacatécué piyúudàaca núa nùanápinátéwa Judea yàasu cáli nérépiná. 17Néese càmitaté nua piatalécué càide iyúwaté nucàlidáanacué piríni. Quéwa picacué píináidawa càmitaté nuínáidawa cáimiétacanéeri iyú. Picacué píináidawa nutàaníca càide iyúwa èeri mìnali pucháibéeri íiwitáise, íiméerica “báisíta” inuma iyúwa quéwa íináidacáitawa iwàwalicúisewa “càmita”. 18ÌCàmíirita pucháiba íiwitáise núaquéi! Dios yáalíacawa watàaníinacuéca pirí báisíiri iyú, càita nacái càmitacué wáima pirí “báisíta” wáináidacaalíwa wawàwalicúisewa “càmita”. 19Núa Pablo, yá nacái Silvano, áibaalí íipidenéeri Silas, yá nacái Timoteo, wadéca wacàlidacuéca pirí Cristo Jesús iináwaná ìwali, yái Dios Iirica. Càmita pucháibéeri íiwitáise yái Cristo Jesúsca. Cristo càmita íima “báisíta” íináidacaalíwa iwàwalicúisewa “càmita”, néese yái Cristo càicanide iyúwa Dios yàasu tàacáisi íiméerica “báisíta”, Cristo icàlidacáiná macáita báisíiri iyú, imàni nacái càide iyúwa íimáaná. 20Cristo idéca imànica macáita càide iyúwaté Dios icàlidáanáté ìwali. Iná macái imanùbaca wàacaalí Dios irí cayábéeri, yá wáimaca “Amén”, Cristo Jesús ìwalíise, íimáanáca “báisíta”, weebáidacáiná Cristo Jesús itàacái. 21Yái Diosca, yácata ichàiniadéerica wía apóstolca, piacué nacái ipíchaná wawènúadaca wáiwitáiseewa Cristo íicha. Dios idéca ibàlùadaca wía yàasunáipináwa, wáibaidáanápiná irí. 22Dios idéca ibànùaca Espíritu Santo wawàwaliculé, íná yéewa wáalíacawa báisíiri iyúcani Dios yàasunáica wía, wáalíaca nacáíwa Dios imànínápiná walí macáita yái cayábéerica icàlidéericaté walí ìwali.

23Quéwa éwitaté nucàlidacáanítacué pirí nùanàanápináté piyacàle Corinto néré nupáchiacaténacué pía, càicáaníta càmitaté nùawa néré. Siùcade nuwàwaca nucàlidacuéca piríni cáná yéewaná càmitaté nùawa néré. Nucàlidacué piríni Dios yéemiápiná: Càmitaté nuwàwa nùuwichàidacuéca pía cachàiníiri iyú píbáyawaná ìwalíiseewa ipíchanacué máiní achúmaca piwàwa nùwalíise. Ináté nuínáidacawa cawàwanáta cayábáwanái pirícuéni càmicaalípináté nùawa piatalé ráunamáita. 24Wía apóstolca, wáalíacawa peebáidacuéca Jesucristo itàacái tàì íiméeri iyú, íná càmita wawàwa wachùuliacuéca pía cachàiníiri

iyú peebáidáanápínacué càide iyúwa iwàwacutáanacué peebáidaca. Néese wawàwacáitacué wayúudàaca pía casímáicaténacué piwàwa.

2 ¹Ináté nuínáidacawa càimínápínátécué nupáchiaa pía caquialéta àniwa ipíchanacué máiní achúmaca piwàwa báawanama. Nùacaalítéwa pìatalécué ipíchawáiseté piwènúadaca píiwitáisewa pibáyawaná íichawatá, yá iwàwacutácaté nuuwichàidacuéca pía cachàiníiri iyútá. ²Máinícaalícué achúmaca numànica piwàwa, néese càmitacué yéewa wasíimáidáyacacawa. ³Ináté càmitacué nupáchia pía, néeseté nubànùacuéca pirí cuyàluta, pichùnìacaténacué wawàsi ipíchawáise nùanàaca pìatalécué, càmicáináté nuwàwa nùacawa néré achúmacaténá nuwàwa pìwalicué, yácáiná nuwàwacué casímáica pimànica nuwàwa. Manúicaté nuínáidacawa nuwàwawa nacái pìwalicué casímáinápínáté piicáca nùacawa pìatalé casímáiri iyú. ⁴Bàaluté nutànàacuéca pirí yáara quéechéeri cuyàlutaca nùalàacaténacué pía cachàiníiri iyú, néeseté máiní achúmaca nuínáidáanícawa nuwàwawa. Catúulécanáca numànicaté nuwàwawa manuísíwata àta nuícháanicataléta. Quéwa càmitaté nutànàacué pirí cuyàluta achúmáanápínacué piwàwa, néese nutànàacatécué pirí yáara cuyàluta píalíacaténacuéwa máiní cáinináca nuicácuéca pía manuísíwata.

Perdón para el que había ofendido a Pablo

⁵Yái imàníricaté ibáyawanáwa pìatalécué, achúmacaté imànicuéca piwàwa canánama. Càita nacái achúmacaté imànica nuwàwa. Quéwa siücade càmita nuwàwa nucháawàaca iináwaná iwali mamáalàacata cachàiníiri iyú, néese nuwàwaca numàacaca nuwàwawa ibáyawaná íicha, yèuwichàacáinátéwa manuísíwata. ⁶Batéwa macáitacué pidéca piúcaca píichawani, íná idéca yèuwichàacawa ibáyawaná ichùuliacawa. Càmitacué iwàwacutá piùwichàidaca mamáalàacatani. ⁷Iná siücade iwàwacutácué pimàacaca piwàwawa ibáyawaná íicha. Pichàiniadacué iwàwa nacái ipíchaná máiní achúmaca iwàwa àta yúucacatalétawa píichacué càiripináta. ⁸Iná nusutacué píicha manuísíwata píasáidáanápínacué cáinináca piicácani, peedácué pèewiréwa àniwani. ⁹Nutànàacatécué pirí iwali yái wawàsica núalimáidacaténacué nuicáwa pía núalíacaténátéwa asásí pimànicaalícué càide iyúwa nuéwáidáanacué pía. ¹⁰Iná siücade pimàacacaalícué piwàwawa áiba wenàiwica ibáyawaná íicha, yásí nacái numàacaca nuwàwawa íicha. Yá nudéca numàacaca nuwàwawa Cristo iicápiná péenásàiricué ibáyawaná íicha, yái báawéerica imàníricaté nulí, nuwàwacáinacué

casíimáica piwàwa macáita. ¹¹Wamàacacué wawàwawa ibáyawaná fícha ipíchanácué Satanás imawèniadaca wía. Wáalíacáináwa báisíiri iyú Satanás yáalimáidaca wenàiwica namànínápíná nabáyawanáwa.

Intranquilidad de Pablo en Troas

¹²Nùanàacaté Troas iyacàlená néré nucàlidacaténá nalí Cristo itàacái, yá Dios imàacacaté numànica cachàiníiri iyú nuíbaidacaténá Wáiwacali irípiná, nucàlidáanápíná iináwaná madécaná wenàiwica irí. ¹³Quéwa achúmacaté nuwàwa nuínáidacawa càmicáiná nùanàa nùacawéerináwa Tito yái nuiquéerica iyúwa nuénásàiriwa, yeebáidacáiná Jesucristo itàacái. Néese càmicáinaté nùanàa Tito néré, ínáté nucàlidaca nuináwanáwa Troas iyacàlená mìnanáí irí nùacaténáwa náicha, yá nùacatéwa Macedonia yàasu cáli nérépiná.

Victoriosos en Cristo

¹⁴Quéwa nùaca Dios irí cayábéeri imawèniadacáiná wáicha wàuwidenái càiripináta, níara cà míiyéica iwàwa wacàlidaca Cristo Jesús iináwaná, yái wàyéerica abédanamata yáapicha. Nùaca Dios irí cayábéeri nacái imàacacáiná wacàlidaca itàacái madécaná wenàiwica irí. Yá Wáiwacali iináwaná icàlàliacawa macái cáli íinata càide iyúwa pumèníiri isàni icàlànianáwa. ¹⁵Yá cayábaca Dios iicáca wacàlidáaná Cristo iináwaná. Càica wíade iyúwa pumèníiri incienso isàni Cristo yèerica Dios irí iyúwa ofrenda, Cristo iyacáiná wawàwalicu. Yá Cristo iináwaná icàlàliacawa macái wenàiwica íiwitáaná irí. Icàlàliacawa wenàiwicanái irí Cristo iwasèeyéipínaca Dios yàasu yùuwichàacáisi fícha neebáidacáiná Cristo itàacái. Càita nacái Cristo iináwaná icàlàliacawa wenàiwicanái irí yúuquéeyéipínacawa Dios fícha càmicáiná neebáida Cristo itàacái. ¹⁶Yái Wáiwacali itàacáica càicanide abénaméeyéi iríni iyúwa chéecáisimi isàni inuéerica wenàiwica, cawinácaalí yúuquéeyéipínacawa Dios fícha nàuwichàapínacáináwa càiripináta. Néese yái Wáiwacali itàacáica càicanide áibanái iríni iyúwa pumèníiri isàni yèerica wenàiwica ícauca cà míiri imáalàawa, cawinácaalí wenàiwica Cristo iwasèeyéipínaca Dios yàasu yùuwichàacáisi fícha nàypapínacáiná Dios yáapicha càiripináta. Quéwa, canácata wenàiwica yáaliméeri icàlidaca Wáiwacali itàacái ichàini iyúwa meedá. ¹⁷Wacàlida wèepunícawa Dios itàacái quéwa càmita càì wamàni weedácaténá walíwa plata càide iyúwa madécaná áibanái imàníiná. Néese wacàlidaca Dios itàacái machìwéeri iyú Dios iicápiná càide iyúwa wenàiwica Dios ibànuyéerica báisícáináta wawàwa

wamànica càide iyúwa Dios ichùulianá wamànica, wàyacáiná nacái abédanamata Cristo yáapicha.

El mensaje del nuevo pacto

3 ¹Wadéca càì wacàlidaca waináwanáwa, wía apóstolca, íná cawàwanáta abénaméeyéi péenacué iyúunáidaca wadàbaca watàanica wàwaliwa canùmaséeri iyú càide iyúwacué abénaméeyéi péená icháawàanáté wía quéechatécáwa. Quéwa càmita càì wamànica. Càita nacái càmita iwàwacutá wáasáidacuéca pírí cuyàluta áibanái itànèrica waináwaná ìwali píalíacaténacuéwa Dios ibànùeyéica wía. Càmitacué nacái iwàwacutá wasutáca pícha cuyàluta picàlidáanacué waináwaná ìwali áibanái írì needácaténá nàataléwa wía. Madécaná áibanái yéewáidéeyéicué pía nadéca nasutáca pícha càiri cuyàluta, quéwa càmita càì wamànica. ²Canáca iwàwacutácué walí pícha cuyàlutaca píacáinácué càicuéca píade iyúwa cuyàluta icàlidéeripiná waináwaná ìwali áibanáicaalí iwàwa yáalíacawa wàwali asásí Dios ibànùacaalí wía, bàalutécáiná peebáidacatécué Jesucristo itàacái wacàlidacaalítécué pírí iináwaná. Càicuéca píade iyúwa cuyàluta Dios itànèrica wawàwalicu wáalíacaténáwa Dios ibànùacaté wía, wía apóstolca. Macái wenàiwica náalíacawa peebáidacatécué Jesucristo itàacái wacàlidacaalítécué pírí iináwaná. ³Macáita náalíacawa amaléeri iyú càicuéca píade iyúwa cuyàluta Cristo itànèrica wáibaidacalé iyú peebáidacáinácué Cristo itàacái wacàlidéericuéca pírí. Càmitacué càì píade iyúwa cuyàluta wenàiwica itànèrica tinta iyú. Càmitacué càì píade iyúwa tàacáisi natànèrica íba ìwali càide iyúwaté Dios itànàanáté itàacáíwa íba ìwali profeta Moisés írípíná. Néese cáuri Dios idéca ibànùacuéca Espíritu Santo piwàwa cáuri írìculé yáasáidacaténá Cristo yàasunáicuéca pía. Iná yéewa macáita náalíacawa Dios ibànùacaté núa nucàlidacaténacué pírí itàacái.

⁴Cristo idéca imàacaca manuíca wáináidacawa wawàwawa Dios ìwali, wía apóstolca, yá wáalíacawa báisiiri iyú Dios ibànùacaté wía wacàlidacaténacué pírí itàacái. ⁵Càmita wáalimá wacàlidaca Dios itàacái wachàini iyúwa meedá, néese macáita yái wamàníirica Dios idéca ichàiniadaca wía wamànicaténáni. ⁶Dios idéca ichàiniadaca wía wáibaidacaténá írípíná, wacàlidáanápíná yái tàacáisica icàlidéerica wàlisài wawàsi ìwali, yái wawàsi Dios imàníirica wenàiwicanái yáapicha icùanápíná nía iyúwa yàasunáíwa. Yái wawàsi wàlisài càmfírìta càide iyúwa wawàsi bàaluisàimica profeta Moisés itànèericaté

iináwaná ìwali, yáí tàacáisi ímèericaté Dios icùanápínaté israelitanáí namànicaalí càide iyúwa ichùulianá nía. Yáí bàaluisàimi tàacáisica Moisés itànèericaté icháawàaca wía wéetáanápínáwa càmicáiná wáalimá wamànica macáita càide iyúwa ímáaná. Quéwa siùcade Dios ichàiniadaca wía wéewáidacatenácué pía wàlisài wawàsi ìwali Dios imànírira wáapicha wawàwalicuíse, yàaca walí Espíritu Santo, yáí Espíritu yèerica wacáuca càmfíri imáalàawa.

⁷Bàaluité Dios itànàacaté itàacáíwa íba sàabadéeyéi ìwali, profeta Moisés yéewáidacatená wàawirináimi israelitanáí. Máinícáiná Dios icànaca mèlumèluíri iyú, íná yéewa idécanáamité Moisés iyaca Dios yáapicha yeedacatená Dios ícha yáí bàaluisàimi tàacáisica, yáté Moisés inàni icànaca nacái máiní mèlumèluíri iyú. Israelitanáí càmítaté náalimá naicáidaca Moisés inàni írí máinícáiná inàni icànaca. Quéwaté yáí camalásica ichacàcawa yàacawa Moisés inàni ícha. Ewita yáí bàaluisàimi tàacáisica yáasáidacáaníta iwàwacutáaná wéetácawa wabáyawaná ichùuliacawa, càicáanítaté yàanàaca aléi èeri iriculé máiní mèlumèluíri iyú yàanàacáinaté Dios néese. ⁸Iná yéewa wáalíacawa Dios imànínápiná walí cayábéeri cachàiníwanáí, wía Dios imàníiyéica yáapicha wàlisài wawàsi imàacáanápíná Espíritu Santo iwàlùacawa wawàwaliculé! ⁹Núumacué pírí àniwa; éwita yáí bàaluisàimi tàacáisica icháawàacáaníta wía wéetáanápínátéwa wabáyawaná ichùuliacawa, càicáanítaté Dios yáasáidaca wenàiwicanáí írí ichàini manúriwa icànéerica mèlumèluíri iyú imàacacaalíté itàacáíwa profeta Moisés írí. Iná yéewa wáalíacawa máiní cayábéericani cachàiníwanáí yáí wàlisài wawàsica Dios imànírira wáapicha iicácaténá wía iyúwa mabáyawanéeyéi, cayábacatená nacái imànica wáiwitáise! ¹⁰Báisíta yáí tàacáisi bàaluisàimica yàanàacaté mèlumèluíri iyú. Quéwa siùcade waicácani iyúwa càmfírira máiní cawènica yácáiná wàlisài wawàsi idéca yàanàaca, máiníri cayába cachàiníwanáí quéechéerimi ícha. ¹¹Càide iyúwaté tàacáisi bàaluisàimi yàanàanáté mèlumèluíri iyú éwitaté imáalàapínátéwa, càita nacái cayábéeri cachàiníwanáí yáí wàlisài wawàsica iyamáacáináwa càiripináta wáapicha.

¹²Wáalíacawa wàlisài wawàsi iyamáanápínáwa càiripináta, íná wacàlidaca Dios itàacáí macàaluínináta, càmita nacái wamáisanía Dios itàacáí wenàiwica ícha. ¹³Càmíta iwàwacutá wamànica càide iyúwa profeta Moisés imànínáté. Idécanáamité Moisés icàlidaca Dios itàacáí israelitanáí írí, yá ibàliacaté inàniwa wáluma iyú ipíchaná israelitanáí iicáca camalási ichacàca yàacawa inàni ícha, yáí camalásica càmfírira

icàna càiripináta. ¹⁴Quéwa càmitaté náalía néemìaca càinácaalí íimáaná yái Dios itàacáica, matuícáináte náiwitáise. Siuca nacáide naléecaalí yái tàacáisica bàaluisàimica Dios imàaquéricaté profetanái irí, yá mamáalàacata càmita náalía néemìacani càinácaalí íimáaná matuícáiná náiwitáise càide iyúwa cáucuíri wáluma idéca nacáicaalí ibàliaca náiwita. Càmita idé catuúca náiwitáise yácáiná abéerita Cristo yáalimá imàacaca náalía néemìacani, quéwa càmita neebáida itàacái. ¹⁵Ata siuca nacáide naléecaalí macáita yái cuyàlutaca profeta Moisés itànèericaté, yá mamáalàacata càmita náalía néemìaca càinácaalí íimáaná, càide iyúwa cáucuíri wáluma idéca nacáicaalí ibàliaca náiwita. ¹⁶Quéwa áibacaalí israelita iwènúada íiwitáisewa Wáiwacali irípiná, yásí Wáiwacali imàacaca yáalíaca yéemìaca Dios itàacái, càide iyúwa Wáiwacali idéca nacáicaalí yeedáca cáucuíri wáluma wenàiwica íiwita íicha, yéemìacaténá Dios itàacái. ¹⁷Wáiwacali iyaca abédanamata Espíritu Santo yáapicha, íná wadèniacáiná Espíritu Santo, yásí Espíritu Santo iwasàaca wía wacàlidacaténá Dios itàacái macàaluínináta, wáalíacaténá wéemìaca nacái càinácaalí íimáaná. ¹⁸Péemiacué comparación: Càmita wabàlia wanàniwa cáucuíri wáluma iyú. Càita nacái macáita wía yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái, càmita wabàa Wáiwacali íiwitáisewa áibanái wenàiwica íicha. Càide iyúwa chapúa íibàacaalí èeri icamaláná quírameníwaca, icànacaténá èeri icamaláná iyú, càita nacái Espíritu Santo imàacaca wáasáidaca áibanái irí máini cayábéerica Wáiwacali íiwitáise. Càide iyúwa waicáidaca nacáicaalí Wáiwacali yéenáiwana íríwa icànéerica mèlumèluíri iyú chapúa irìcuíse, càita nacái wamàacaca wawàwawa Wáiwacali ìwaliwa, weebáida nacái itàacái, íná yéewa Espíritu Santo imàacaca wáiwitáise iwènúaca yàacawa Wáiwacali íiwitáise iyúwa, wàyacaténá càide iyúwa Wáiwacali iyáaná. Macái yàawiría imanùbaca wadèniaca Wáiwacali íiwitáisewa cachàiníwanái. Càita Wacuèrinásàiri imànica wawàwalicu, yái Espíritu Santoca.

4 ¹Iná wía apóstolca, càmita cáalu wacàlidaca Jesucristo iináwaná ìwali. Càmita nacái waméyáawa, Dios iicácáiná wapualé, imáidaca wía wáibaidacaténá irípiná. ²Càmìta wamàni wawàsi báawéeri ibàacanéri iyú iwàwacutéerica báica wía ìwalíise. Càmita wéewáida wenàiwica cachìwéeri tàacáisi iyú. Càmita nacái wawènúada Dios itàacái wachìwáidacaténá áibanái. Néese wacàlidaca Dios itàacái abéerita, machacàníiri iyú, yái báisíiri tàacáisica. Càita wamànica macáita báisíiri iyú yéewacaténá macái wenàiwica náalía watàanica

báisiri iyú Dios iicápiná. ³Wacàlidaca amaléeri iyúni yái tàacáisi íméerica Jesucristo iwasàaca wenàiwica Dios yàasu yùuwichàacáisi fícha. Abénaméeyéi wenàiwica càmita náalíá néemíaca cayábani càinácaalí íimáaná, quéwa níawamita yúuquéeyéipinácawa méetàuculé Dios fícha càiripináta. ⁴Càmicáiná neebáida íná yéewa Satanás idéca matuíca imànica náiwitáise, yái Satanás, nàasu cuwáisàiricani ichùulièrica èeri mìnanáí íiwitáise. Càide iyúwa matuíyéimi càmíiná náalimá naicáca camalási icànéeri mèlumèluíri iyú, càita nacái Satanás matuíca imànica náiwitáise, níái càmíiyéica yeebáida Jesucristo itàacái, ipíchaná náalíacawa máini cayábéericani yái tàacáisi wacàlidéerica Cristo iináwaná ìwali, yái Cristo cachàinírica íiwitáise icànéerica mèlumèluíri iyú, cáimiétacanéeri náicha canánama, yáasáidéerica walí càinácaalí Dios íiwitáise iyaca, Dioscáináni yái Cristoca. ⁵Wía apóstolca, càmita wacàlida tàacáisi wàwaliwa yéewacaténá cayábaca wenàiwica iicáca wía, néese wacàlidaca Jesucristo ìwali Wacuèriná Dioscani. Wáimacáita nacái wàwaliwa pìasu wenàiwicacuéca wía wáibaidacaténacué pírí cáininácáiná waicáca Jesús. ⁶Wacàlidaca Jesucristo iináwaná ìwali, yácáiná Dios idéca imàacaca wáalíacawa ìwali. Bàalutésíwa canácaté camalási cháí èeri írìcu. Néeseté Dios ichùuliacaté camalási icànáanápínáté catéeri írìcuíse. Càita nacái Dios idéca imàacaca icamaláwa icànaca wawàwaliculé amalácaténá wáiwitáise yéewanápiná wáalíacawa Dios íiwitáise ìwali máini cayábéericani. Jesucristo yáasáidaca walí amaléeri iyú càinácaalí Dios íiwitáise iyaca, Dioscáináni yái Jesucristoca.

El vivir por la fe

⁷Yá wadèniaca Dios icamaláná wawàwalicuwa, íná wáalíacawa Dios ìwali. Wadèni nacái ichàini wàyacáiná abédanamata Jesucristo yáapicha. Yái camalásica, chàinisi nacái càicanide iyúwa wawàsi máiniíri cawènica, cayábéeri nacái iicácanáwa, iwàwacutéeri wacàlidaca ìwali áibanái írì. Quéwa wadèniaca yái cawèníirica wawàsica wainá machawàaquéeri írìcuwa càiride iyúwa catùu mawèníichúa, bàcabàquéechúaca meedá, íbái icatùalenáca. Càita wáasáidaca Dios néeséericani yái chàinisi manuírica iyéerica wawàwalicu. Càmita wáibaida wachàini iyúwa. ⁸Iná éwita máinicáaníta càulenáca namànica walí macái watéesebàa, càicáaníta wáalimá wáibaidaca Dios írìpiná. Ewita nacái achúmacáaníta wáináidáanícawa wawàwawa ìwalíise yái wàuwichàanácawa, càicáaníta càmita wawènúada wáiwitáisewa Dios

íicha. ⁹Napiadáidaca nàuwichàidáanápíná wía, quéwa Dios càmfírta imàaca wía abéerita. Náucaca wía cáli ínatalé, quéwa càmitàacá namáalàida wía. ¹⁰Ata alénacaalí wàacawa, yá abénaméeyéi iwàwaca inúaca wía, íná wàyaca càiripínáta càide iyúwa Jesús iyáanaté, yái yáaliéricatéwa yéetáanápínátéwa cáiwíiri iyú. Càita wàuwichàacawa cháí èeri irícu wáasáidacatená macái wenàiwica irí cáuca Jesús, yái icuèrica wía báawéeri íicha. ¹¹Idècunitàacá wàyaca cháí èeri irícu, yá macái èeri imanùbaca abénaméeyéi iwàwaca inúaca wía weebáidacáiná Jesús itàacái, wacàlidacáiná nacái iináwaná. Càita wáasáidaca áibanái irí wadèñianá Jesús icáuca càmfíri imáalàawa éwita wainá yéetácaánítawa áibaalípiná. ¹²Wacàlidacatécué pirí Jesucristo iináwaná, íná áibanái iwàwaca inúaca wía, quéwa pidécuéca peedáca piríwa picáucawa càmfíri imáalàawa peebáidacáinácué Jesucristo itàacái.

¹³Bàaluité profetanái itànàaca tàacáisi Dios inùmalicuíse íméerica: “Nuebáidaca Dios íná nucàlidaca wenàiwicanái irí manuíca nuínáidacawa nuwàwawa Dios ìwali”, càì ímaca yái tàacáisica. Càita nacái wía, wadéca weebáidaca Dios càide iyúwaté profetanái yeebáidáaná, íná wacàlidaca nacái áibanái irí Dios iináwaná. ¹⁴Wacàlidaca Dios iináwaná wáalíacáináwa Dios imichàidacaté Wáiwacali Jesús yéetácaísi íicha. Càita nacái wáalíacawa Dios imichàidáanápíná wía yéetácaísi íicha wàyacáiná abédanamata Jesús yáapicha. Yá Dios itépiná wía yàataléwa, píacáanítacué nacái. ¹⁵Wía apóstolca, wàuwichàacawa wayúudàacatenácué pía. Yá manùbéeyéicaalícué péená nawènúada náiwitáisewa Dios irípiná, yásí manùbéeyéi nàapíná Dios irí cayábéeri ìwali yái cayábéerica imàníirica nalí, yéewacatená manùbéeyéi yáwanái náalimá náalíacawa máiní cayábéerica Dios íiwitáise.

¹⁶Iná càmita waméyáawa wacàlidaca Jesucristo iináwaná ìwali. Ewita wainá máinícaáníta béeri yàacawa, càicáaníta Dios iwàlisàida yàacawa wáiwitáise èeri imanùbaca. ¹⁷Ewita wàuwichàacáanítawa manuísíwata Cristo irípiná madécaná èeri, càicáaníta waicáca wàuwichàanáwa cháí èeri irícu iyúwa achúméeri wawàsi ichàbéeripínácawa wáicha ráunamáita máinícaáiná manuísíwéerica yái cawèníirica wadènièripínáca càiripínáta chènuniré ìwalíise yái wàuwichàanácawa Cristo irípiná, yácáiná wàyapíná máiní cáimiétaquéri iyú Dios yáapicha chènuniré, icànéeyéi mèlumèluírí iyú càiripínáta. ¹⁸Iná càmita máiní wáináidáanícawa ìwali yái wàuwichàanácawa, càmicáiná cawèni waicá yái wawàsi iyéerica cháí èeri irícu, yácáiná macáita yái iyéerica cháí èeri irícu imáalàapínácawa mesúnamáita. Néese wamàacaca wawàwawa ìwali

yái cawèníri chènuníseérica càmfíricáwaca waicá, iyéérica néré wàyacatalépináca càiripináta, wáalfacáináwa yái chènuníseérica càmfíricáwaca wadé waicáca siúcade iyéeripiná càiripináta èeri càmfíri imáalàawa.

5 ¹Wáalfacawa wainá iyaca càide iyúwa capíi wadènièrica cháí èeri írìcu, càide iyúwa nacái capíima càmfírìca ìya càiripináta. Néese wéetácaalíwa càide iyúwa capíi imáalàacaalíwa, yá wadèniapíná waináwa chènuníseeri, Dioscáiná idéca ichùniaca walípináni, càiride iyúwa wacapèepíná chènuníseérica càmfírìca imáalàawa, càmfírìca wenàiwica imànicalé icáapi iyúwa. ²Iná yéewa idècunitàacá wàyaca cháí èeri írìcu wainá èeri írìcuírìca yáapichawa, yá máiní wawàwaca wàwalica wainá wàlisàíwa chènuníseérica. ³Yá wàwalipíná wainá wàlisàíwa néré càide iyúwa wàwalicaalí wabàlewa. ⁴Idècunitàacá wàyaca cháí èeri írìcu wainá írìcuwa, yá achúmaca wawàwa wáináidacawa wainá ìwaliwa, wawàwacáiná wàwalica wainá wàlisàíwa, yéewanápiná wainá èeri írìcuírìca iwènúacawa wàlisàí iyú ìwalíise yái wacáuca càmfírìca imáalàawa Dios yéeripínáca walí. ⁵Dios idéca màulenáca imànica wía wàwalicaténá wacáuca wàlisàíwa. Dios idéca nacái imàacaca walí Espíritu Santo yàacawéeridacaténá wía yéewanápiná wáalfacawa báisíri iyúcani Dios yàanápiná walí wacáuca wàlisàí càide iyúwa ìmáanáté walí.

⁶Iná yéewa manuíca wáináidacawa wawàwawa Dios ìwali mamáalàacata. Wáalfacawa idècunitàacá wàyaca cháí èeri írìcu wainá írìcuwa, wàyaca càide iyúwa canéeyéí yàasu cáli, càmicáináca wàya Wáiwacali yáapichawa. ⁷Càmítàacá wáalimá waicáca Wáiwacaliwa, quéwa weebáidacani wáiwitáise iyúwa idècunitàacá wàyaca cháí èeri írìcu. ⁸Manuíca nacái wáináidacawa wawàwawa Wáiwacali ìwaliwa. Wáalíaca nacáiwa cayábáanápiná cachàiníwanái walíni wéetácaalíwa wamusúacaténáwa wainá íchawa wàacaténá wàyaca chènuniré Wáiwacali yáapichawa. Càita máiní wawàwa wàyaca yáapicha. ⁹Iná wáalimáida wamànica càide iyúwa Wáiwacali iwàwáaná càiripináta idècunitàacá wàyaca wainá írìcuwa cháí èeri írìcu, càita nacái wéetácaalíwa wàacaténá wàyaca Wáiwacali yáapichawa. ¹⁰Yácáiná wía yeebáidéeyéica Cristo itàacái, iwàwacutápiná macáita wabàlùacawa Cristo ípunita áibaalípiná chènuniré, Cristo icàlidacaténá waináwaná ìwali, càinácaalíté wamànica wàyacaalíté cháí èeri írìcu wainá írìcuwa. Wáibaidacaalí cayábéeri iyú Cristo írípíná, yásí yàaca wawèni. Quéwa càmicaalí wáibaida cayába írípíná, càita nacái canácaalí iwèni yái wáibaidacaléca, yá canáca wàasu cawèníri.

El mensaje de la paz

11 Iná wáalíacáináwa iwàwacutáca wàaca Wáiwacali iyéinináwa, wía apóstolca, íná wáalimáidaca cachàiníiri iyú wáasáidacaténá áibanái irí wataáníca báisíiri iyú, Dios idéca nacái ibànùaca wía. Dios yáalíacawa wàwali cayábéeri iyú, ìwali nacái yái wamàníirica. Yá nuwàwacué píalíacawa nacái Dios idéca ibànùaca wía. 12 Picácué píináidawa wataánícaíta wàwaliwa cayábéeri iyú meedá càide iyúwaté abénaméeyéi péenácué icháawàaná waináwaná ìwali quéechatécáwa. Càmita cáimacái waicá wíawawa áibanái íicha, néese wawàwacáita píalíacuécawa càinácaalí wamànica, càinácaalí wataáníca nacái wawènúadacaténá wenàiwica íiwitáise Dios irípiná. Càita wacàlidacuéca pírní casíimáicaténácué piicáca wía, wía yéewáidéeyéicatécué pía. Iná áibanái íimacaalícué píri càmitasa Dios yàasu apóstol núa, íibaidéerica Dios irípiná, yásí píalimácué pimawèniadaca nàasu tàacáisi, níara cachàiníiyéica iicáca yáawawa iyúwa cayábéerica iicacánáwa, icàlidéeyéi nacái máini cayábéeri iyúni, quéwa càmita báisí nawàwa náibaidaca Dios irípiná náiwitáise cayábéeri yáapichawa. 13 Abénaméeyéi péenácué nadéca náimaca wàwali máiwitáise casa wía máinicáiná wáibaidaca Dios irípiná cachàiníiri iyú, wacàlidacáiná nacái itàacái macái wachàini iyúwa. Quéwa wadéca wamànica càì cáininácáiná waicáca Dios, wawàwa nacái áibanái yàaca irí cayábéeri. Néese macáitacué píalíacawa wadéca wéewáidaca pía éeréeri iyú, cáimiétaquéri iyú nacái càide iyúwa cáiwitáiseeyéi. Wadéca càì wamànica wayúudàacaténácué pía. 14 Wáalíacawa cáinináca Cristo iicáca wía manuísíwata, íná yéewa máini wawàwaca wáibaidaca irípiná macái wacáuca iyúwa wáalíacáináwa báisíiri iyúcani abéeri wenàiwica, yái Cristoca, idéca yéetácawa macái wenàiwica íichawalíná. Iná yéewa Dios iicáca macái wenàiwica càide iyúwa nadéca nacáicaalí néetácawa nabáyawaná ichùuliacawa. 15 Cristo idéca yéetácawa macái wenàiwica íichawalíná, yéewanápiná cawinácaalí iyéeyéica cháí èeri irícu yeebáidéeyéica Cristo itàacái càmita nàya càide iyúwa nawàwáanáta meedá, néese iwàwacutá nàyaca càide iyúwa Cristo iwàwáaná, yái yéetéericatéwa wáichawalíná, imichèericaté nacáíwa yéetácáisi íicha wàwalínápiná. 16 Iná siúcáise de càmita waicá áibanái càide iyúwa èeri mìnaná iicáaná wenàiwica. Ewita bàaluté canácaáníta iwèni waicáca Cristo, càide iyúwa èeri mìnali meedá, càicáanáta siúcade càmita quirínama wáináidacawa ìwali càì. 17 Iná

cawinácaalí wenàiwicaca iyéerica abédanamata Cristo yáapicha, Dios idéca iwàlisàidaca íwítáise. Yáí iyúwaté iyáaná quéechatécáwa idéca ichàbacawa ícha, yá idéca idàbaca iyaca wàlisài iyú.

¹⁸Dioscata yáí imànírica càiri cayábéeri wenàiwicanái irí. Cristo yéetátéwa wáichawalíná, íná Dios idéca iwènúadaca wáiwítáise irípiná, yá siúcáise de cayábaca wáapicha Dios, idéca nacái Dios imáidaca wía wáibaidacatená irípiná, wacàlidacatená itàacái macái wenàiwica irí yéewanápiná neebáidacani, cayábacatená náapicha Dios nacái. ¹⁹Yáí tàacáisi ímáanáca, Cristo yéetátéwa èeri mìnánái íchawalíná nabáyawaná ìwalíise, yéewanápiná cayábaca náapicha Dios, yá Dios imàacaca iwàwawa nabáyawaná ícha, cawinácaalí yeebáidéeyéica Cristo itàacái. Dios idéca ichùuliaca wacàlidáanápiná yáí tàacáisi wenàiwicanái irí. ²⁰Iná Cristo ibànuèyéica wía wacàlidacatená itàacái wenàiwicanái irí. Wacàlidacuéca pírí Cristo itàacái Dios imáidacáinácué pía wàasu tàacáisi iyú. Yá wasutácué píicha wawàsi manuísíwata Cristo inùmalícuíse piwènúadánápinácué píiwítáisewa Dios irípiná yéewanápinácué cayábaca píapicha Dios. ²¹Cristo càmítaté imàni ibáyawanáwa; quéwa Dios yúuwichàidacatení wáichawalíná càide iyúwa cabáyawaná nacáiricani, yáí Cristoca. Dios yúuwichàidacaté Cristo càide iyúwa idéca nacáicaalí macái èeri mìnánái ibáyawaná iyaca ìwali, yáí Cristo mabáyawanéerica. Càité Dios imànica yéewanápiná mabáyawanáca iicáca wía, wía iyéeyéica abédanamata Cristo yáapicha, Cristo yúuwichàacáinátéwa yúuwichàacáisi iyú yànèeripinátéwa wàwali wabáyawaná ìwalíisewa.

6 ¹Iná siúcade wáibaidacáinácué Dios irípiná píapicha, yá wasutácué píicha wawàsi càmínápinácué píuca píichawa yáí cayábéeri Dios imàníricuécaca pírí mawèníri iyú iwasàacatenácué pía yàasu yúuwichàacáisi íchawa. ²Bàaluitécáiná profeta itànàacaté Dios itàacái. Dios ímacaté:

“Nuémíacaté pisutáaná nuícha nuwàwacaalíté nuicáca pipualé; yáté nuwasàaca pía nùasu yúuwichàacáisi íchawa nuyúudàacatená pía”,

cài ímaca yáí Diosca. Siúcade wéenanái, idéca wéenáiwana yànàaca cayábéeri iyú Dios iicácatená wapualé siúcade, íná iwàwacutá wenàiwica isutáca Dios ícha siúca. ¡Siúca Cristo iwàwaca iwasàaca wenàiwica Dios yàasu yúuwichàacáisi ícha!

³Wáalimáidaca macái wachàini iyúwa wàyacatená machacàníri iyú càiripináta ipíchaná áibanái báawaca naicáca Dios itàacái wacàlidéerica

nalí, néese càmita nawàwa nawènúadaca náiwitáisewa Dios irípiná. Wàyaca machacàníiri iyú càmicáiná wawàwa áibanái itàaníca báawéeri iyú ìwali yái wáibaidáanáca Dios irípiná. ⁴Néese càinácaalí wawàsi wamàni, yá wáalimáidaca wáasáidaca Dios yàasu wenàiwicaca wía ìbaidéeyéica irípiná. Càita wáasáidaca Dios yàasu wenàiwicaca wía: Wàidenìaca wàuwichàanáwa máini matuíbanáiri iyú, éwita canácaalí walí wawàsi wamápuèrica, càita nacái áibanáicaalí càulenáca namànica walíni. ⁵Càita nacái wàidenìaca wàuwichàanáwa matuíbanáiri iyú éwita nacapèédáidacaalí wía, càita nacái náucacaalí wía presoíyéi ìbànaliculé, càita nacái báawacaalí namànica yàcalé mìnanaí ìiwitáise àta napiacatalétawa nàwacáidáyacacawa nanúacaténá wía. Càita nacái wàidenìaca wàuwichàanáwa matuíbanáiri iyú éwita iwàwacutácaalí wáibaidaca cachàiníiri iyú àta máinícataléta chamàleca wía, càita nacái càmicaalí waimá cayába táiyápinama wáibaidacaténá Dios irípiná, wasutácaténá íicha nacái, càita nacái máapicaalí wía canácáiná wayápiná. ⁶Càita wamànica wáasáidacaténá Dios yàasu wenàiwicaca wía ìbaidéeyéica irípiná. Wàyaca masaquèeri iyú; wáalíaca báisiiri tàacáisi; càmita calúa wía ráunamáita áibanái yáapicha, wamàni nacái nalí cayábéeri; Espíritu Santo iyaca wawàwalicu; cáinináca waicáca wenàiwica báisiiri iyú yebáidéeyéica Jesucristo itàacái. Càita wáasáidaca Dios yàasu wenàiwicaca wía ìbaidéeyéica irípiná. ⁷Càita nacái wacàlidaca yái tàacáisi báisiirica, wamànica nacái Dios ichàini iyú yái càmirica wenàiwica idé imànica. Yái wàyáanáca machacàníiri iyú, càicanide iyúwa wacáapisài chènuníseérica wapéliirípiná iyú Dios irípiná. Càita wamànica ùwicái Dios irípiná: Wamànica ùwicái Satanás ìpunita wawènúadacaalí wenàiwica ìiwitáise Dios irípiná. Wàyacaalí nacái machacàníiri iyú, yásí wacùaca wíawawa ipíchaná wamànica wabáyawanáwa. ⁸Abénaméeyéi wenàiwica nàaca wáimiétacaná. Aibanái nacái caná wawèni naicáca wía. Abénaméeyéi natàaníca wàwali cayábéeri iyú; áibanái nacái natàaníca wàwali báawéeri iyú. Naicáca wía càide iyúwa cachìwéeyéi éwita wacàlidacáaníta yái báisiiri tàacáisica. ⁹Namànica walí báawéeri càide iyúwa càmicaalí nálí naicáca wía, éwita nálífacáaníta naicáca wía cayába. Naicáca wía iyúwa yéteyéyipináwa, quéwa cáuca wía. Nàuwichàidaca wía manuísíwata quéwacá càmita nanúa wía. ¹⁰Naicáca wía iyúwa achúméeyéi iwàwa, yá báisícata áibaalí achúmaca wawàwa, quéwa wayanídacawa mamáalàacata wawàwalicuísewa. Ewita catúulécánacáaníta wía, càicáaníta wadéca wawacùaca yái báisiiri cawèníirica madécaná

wenàiwica irí, yái tàacáisi íiméerica Jesucristo iwasàaca wenàiwica Dios yàasu yùuwichàacáisi fícha. Wàyaca càide iyúwa canásíwéeyéi yàasu, quéwa Dios yáapicha wadèniaca macáita.

¹¹ Píacué wéenánáica Corinto ìyacàlená mìnánáica, wadéca wacàlidacuéca pírí macáita iyúwa wáináidáanáwa. Càmitacué wabàa píicha wáiwitáisewa. ¹² Càmita wawènúada píicha wáiwitáisewa, néese cáinináca waicácuéca pía mamáalàacata. Quéwa càmitacué máini cáininá piicáca wía. ¹³ Iná nusutácué píicha wawàsi càide iyúwa abéeri náaniri isutáaná yéenibe fíchawa wawàsi: Cáininácué piicáca wía báisiiri iyú càide iyúwa cáinináanácué waicáca pía.

Somos templo del Dios viviente

¹⁴ Picácué picásàawa náapicha níara càmiyéica yeebáida Jesucristo itàacái, càita nacái picácué pimàni wawàsi náapicha, càmicáiná yéewa abédanamacué píiwitáise náapicha; yácáiná cawinácaalí iwàwéerica ìyaca machacàníiri iyú càide iyúwa Dios iwàwáaná càmita yéewa abédanama íiwitáise áiba wenàiwica yáapicha càmirica iwàwa ìyaca machacàníiri iyú. Càide iyúwa càmiíná yéewa camalási yàacawéeridaca catéeri, càita nacái càmita yéewa abédanama amaléeri íiwitáise catéeri íiwitáise yáapicha. ¹⁵ Càide iyúwa càmiíná yéewa abédanamata Cristo íiwitáise Satanás yáapicha, càita nacái cawinácaalí yeebáidéerica Jesucristo itàacái càmita nacái yéewa abédanamata íiwitáise yáapicha abéeri càmirica yeebáida Jesucristo itàacái. ¹⁶ Péemiácué comparación: Canáca yéewaná wenàiwica itéca ídolonái, níái cuwáináí yéenáiwanáca, Dios yàasu templo iriculé, yái capli wenàiwica isutácàaluca Dios fícha, càmicáinácué yéewa wàaca cuwáináí icàaluíniná wàacaalí Dios icàaluíniná. Píacué, càicuéca píade iyúwa cáuri Dios yàasu templo, cáuri Dios ìyacáinácué piwàwalicu. Dios ìyacáinácué píapicha, íná canáca yéewaná pìyaca abédanamata áibanái yáapicha càmiyéica yeebáida Dios. Dios idéca càì íimaca wàwali, wía yàasu wenàiwicaca:

“Nùyapiná nèewibàa, nuèpunípiná nacáíwa náapicha;
núatapiná Nacuèriná Dios, níatapiná nacái nùasu
wenàiwica”,

cài íimaca yái Diosca. ¹⁷ Iná Wáiwacali íimaca walí nacái:

“Pimusúacuéwa nèewíise, píacué nacáíwa náicha; picácué
pimàni píbáyawanáwa náapicha, níara casaquèeyéica
íiwitáise. Néese nuedápinácué píawa nùasu
wenàiwicapináwa.

18 Núatapiná Píaniricué, píatapínacué nacái nuénibewa”, ímaca yái Wáiwacalica, yái cachàinírica náicha canánama.

7 1 Iná péemiacué cayába, píacué wéenánái cáininéeyéica waicáca, nudéca nucàlidacuéca píríni càide iyúwa Dios ímáanaté cáimiétacanéeri iyú imànínápiná walí. Iná iwàwacutá wacùaca wíawawa masaquèeri iyú méetàuculé báawéeri ícha ipíchaná wamànica wabáyawanáwa wainá iyúwa, wáiwitáise iyú nacáíwa. Iwàwacutácué wàaca Dios iyéininá, wamàaca írí nacái wíawawa wáalimáidacaténá wàyaca mabáyawanéeri iyú.

La conversión de los corintios

2 Píacué wéenánáica, wasutácué píicha wawàsi cáinináanápinácué piicáca wía àniwa. Canácatacué báawéeri wamàníírité pírí. Càmitaté nacái wawènúadacué píiwitáise cayábéeri ícha. Canátaté wachìwáidáanácué pía. 3 Càmita càì núuma nucháawàacaténácué pía. Càide iyúwaté númáanácué pírí quéechatécáwa: Cáininácuéca nuicáca pía manuísíwata, idècunitàacá nùyaca cháí èeri írìcu, càita nacái wéetácaalíwa. 4 Manúica nuínáidacawa nuwàwawa píwalicué pimànínápinácué machacàníri iyú càide iyúwa númáaná. Máiní casíimáica nuicácuéca pía nacái pimànicáinácué cayábéeri. Ewita wàuwichàacáanítawa manuísíwata, wía apóstolca, càicáaníta nuchàiniadaca nuwàwawa casíimáiri iyú manuísíwata nuémíacáinácué piináwaná ìwali.

5 Wàanàcatáiseté aléi Macedonia yàasu cáli finatalé, càmita wadé wayamáidacawa matufbanáiri iyú, néese namànica walí máiní càulenéeri iyú àta alénácaalí wàacawa. Abénaméeyéi nawàwaca napéliaca wía. Yá nacái achúmaca wáináidacawa wawàwawa wacalùniwa wawàwalicuísewa. 6 Quéwa Dios, yái ichàiniadéerica nawàwa, cawinácaalí achúméeyéica iwàwa, ichàiniadacaté wawàwa nacái Tito yàanàcaalíté wàatalé. 7 Cànííritaté abéta Tito ìwali casíimáica wawàwa yàanàanáca, néese casíimáicaté wawàwa pichàiniadacáinácué Tito iwàwa iyacaalítécué píapícha. Tito icàlidacaté walí máinícué piwàwa piicáca wía. Icàlidacaté nacái walí achúmáanácué piwàwa nùwalíná, máinícué nacái piwàwaca pimànica càide iyúwa nùalàanácué pía. Inaté nuémíacáináté càiri tàacáisi, íná casíimáicaté nuwàwa máiní cachàiníwanái.

8 Ewitaté nùasu quéechéeri cuyàluta nutànèericatécué pírí achúmacaté imànicuéca piwàwa, càicáaníta siùca càmita achúma nuwàwa ìwali. Quéechatécáwa achúmaca nuwàwa núalíacáinátéwa achúmaca

nùasu quéechéeri cuyàluta imànicuéca piwàwa achúma èeripinátaté. ⁹Siùca quéwa casímaíca nuwàwa. Càmita casímaí nuwàwa ìwali yái achúmáanacuéca piwàwa, néese casímaíca nuwàwa piwènúadacáinátécué píiwitáisewa Dios irípiná àniwa achúmacáinacué piwàwa ìwalíise yái báawéerica pimàniiricatécué. Achúmacatécué piwàwa càide iyúwa Dios iwàwáaná, íná yéewa yáara quéechéeri cuyàlutaca nutànèericatécué pirí idéca iyúudàacuéca pía. ¹⁰Achúmacaalí wawàwa wabáyawaná ìwaliwa càide iyúwa Dios iwàwáaná, yásí wawènúadaca wáiwitáisewa báawéeri fícha Jesucristo iwasàacaténá wía Dios yàasu yùuwichàacáisi fícha. Néese càmita quirínama iwàwacutá achúmaca wawàwa ìwalíise. Quéwa áibanái èeri mìnanaí càmíiyéica yeebáida Jesucristo itàacái, achúmacaalí nawàwa iwàwacutácáiná nàuwichàacawa nabáyawaná ichùuliacawa cháí èeri irícu, càmita nawènúada náiwitáisewa Dios irípiná. Iná néetápinácawa nabáyawaná yáapichawa méetàuculé Dios fícha càiripináta. ¹¹Idéca achúmacuéca piwàwa pibáyawaná ìwalicuéwa càide iyúwa Dios iwàwáaná, íiná Dios idéca imànicuéca pirí cayábéeri manuísíwata! Dios idéca imàcacuécá pínáidacawa cáaliacáiri iyú ìwali yái báawéeri wawàsica, ínaté pidécuéca pichùnìacani ipíchanacué cabáyawanáca pía ìwalíise mamáalàacata. Yá máini calúacatécué piicáca yái báawéeri wawàsica namàniiricaté pèewi. Cáalucatécué nacái pía càmíicáinacué piwàwa Dios yùuwichàidacuéca pía. Néeseté piwàwacuéca piicáca núa. Piwàwacatécué nacái piùwìchàidaca péenásàiri imàniiricaté ibáyawanáwa. Iná pidécuéca píasáidaca càmita quirínama cabáyawanáca pía ìwalíise yái wawási báawéerica. ¹²Iná nutànàacaalícué pirí yáara quéechéeri cuyàlutaca, báisícata nuínáidacatéwa nùyaca ìwali yái wenàiwica imàniiricaté ibáyawanáwa, nuyúudàacaténá nacái yái yùuwichèericawa báawéeri ìwalíise. Quéwa máini cachàiniwanái nuínáidacatéwa nùyaca pìwalicué canánama yéewanápináté píasáidacuéca Dios iicápiná cáinináanacuéca piicáca wía. ¹³Càita Dios idéca ichàiniadaca wawàwa yéewacaténá casímaíca wía àniwa.

Quéwa máini casímaíca cachàiniwanái wawàwa waicáca casímaíiná Tito iwàwa, yácáiná macáitacué pidéca pichàiniadaca iwàwa manuísíwata. ¹⁴Ipíchawáiseté Tito yàaca ipáchiacuéca pía, yáté nucàlidaca iríni cayábaca nuicácuéca píiwitáise, càmitaté nacái báí núa pìwalíisecúé. Néese càide iyúwa wacàlidáanacué pirí abéerita yái báisiiri tàacáisica, càita nacái báisiirica macáita yái wáimáanacaté Tito irí wáimacaalíté irí casímaícué waicáca píiwitáise. ¹⁵Yá cáinináca Tito iicácuéca pía

cachàiníwanáí mamáalàacata iwàwalicáiná peebáidacatécué itàacái, pitàidacatécué nacái cayábéeri iyúni, cáimiétaquéeri iyú nacái. ¹⁶IYá casímáica nuwàwa núalimácáiná manuíca nuínáidacawa nuwàwawa piwalicué núalífacáináwa báisiiri iyúcani casímáináca waicáyacacawa àniwa!

Generosidad en las ofrendas

8 ¹Píacué wéenánáica wawàwacué wacàlidaca piríni siúcade càníacaalí iyú Dios idéca imànica cayábéeri nalí níai yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái, iwacáidáyaquéeyéicawa cháí Macedonia yàasu cáli fínata. ²Ewita nàuwichàacáanítawa manuísíwata Jesucristo irípiná neebáidacáiná itàacái, càicáaníta máiní casímáica nawàwa. Máiní catúulécanáca nía quéwa nadéca namàacaca manùba plata Dios irípiná manuírí ofrenda iyú càide iyúwa càasuíyéi. ³Nudéca nuicáca nutuí iyúwani namàacaca plata Dios irípiná iyúwata nadèñaná. Núalífacawa nacái nadéca namàacaca ofrenda casímáiri iyú manuísíwata cachàiníwanáí fícha yái náalimáanáca namàacaca plata Dios irí ofrenda iyú, càide iyúwaté nawàwáaná nawàwalicúsewa. ⁴Nasutácaté wáicha wawàsi manuísíwata wamàacáanápínaté namàacaca plata Dios irí ofrenda iyú càide iyúwaté áibanáí imàacáanaté ofrenda nayúudàacaténá wéenánáí catúulécanéeyéi, yeebáidéeyéi Jesucristo itàacái. ⁵Níai Macedonia yàasu cáli néeseeyéica nadéca namàacaca manùba plata manuírí ofrenda iyú cachàiníwanáí fícha yái watuíyèericaté. Quéechatécáwa namàacaca níawawa Wáiwacali irí namànicaténá càide iyúwa iwàwáaná, neebáidacaté nacái walí namànicaténaté càide iyúwa wàalàaná nía Dios inùmaliúse, néese namàacacaté plata ofrenda iyú Dios irípiná. ⁶Iná wadéca wasutáca Tito fícha wawàsi yàanápínacawa piatalécué àniwa yeedácaténácué píicha yái manuírí ofrenda pidàbéericuécáwaca piaca irí bàaluité. ⁷Pidécuéca pimànica cayábéeri iyú manuísíwata. Pidécuéca peebáidaca Jesucristo itàacái tàì íiméeri iyú. Pidécuéca nacái picàlidaca Dios itàacái cayábéeri iyú. Pidécuéca píalífacawa Dios itàacái iwali, pidécuéca píibaidaca cayába Dios irípiná. Pidécuéca nacái cáinináca piicáca áibanáí manuísíwata càide iyúwa wéewáidáanácué pía, íná iwàwacutácué pimàacaca manuísíwéeri ofrenda nacái Dios irípiná casímáiri iyú, piyúudàacaténácué catúulécanéeyéi wenàiwica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái.

⁸Càmítacué càì núumaca pirí nuchùulíacaténácué pía cachàiníri iyú pimàacáanápínácué plata ofrenda iyú Dios irípiná. Néese

nuwàwacáitacué pialíacawa áibanái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái nadéca namàacaca ofrenda casímáiri iyú, nuwàwacáinácué numichàidaca píwítáise píasáidacaténácué cáinináca piicáca áibanái báisiiri iyú. ⁹Yácáiná pialíacuéwa Wáiwacali Jesucristo imànicaté walí cayábéeri mawèníri iyú. Ewitaté máinicáaníta càsucani Dios yáapicha icùacáinaté macáita chènuníise, càicáaníta imàacaca íchawa yàasu cawèníriwa macáita, yá iyacaté cháí èeri írìcu iyúwa canéeri yàasu cáininácáiná iicácuéca pía. Iná yéewa càsucuéca pía siùcáisede cawèníri chènuníiséeri iyú Wáiwacali itúulécana íwalíise.

¹⁰Nuwàwaca nuyúudàacuéca pía, íná nucàlidacué pírí siùcade càinácaalí nuínáidacawa piasu ofrendapíná íwali: Aiba camuímité pidàbacatécué pìwacáidaca piasu ofrendawa, pimàacacatécué plata Dios írípíná casímáiri iyú. ¹¹Siùca nùalàacué pía pìwacáidáanápíná mamáalàacatani càide iyúwacué pialimáanáta àta pimáalàidacatalétacué pìwacáidaca yái plata picàlidéericatécué nulí íwali. Pimànicué nacái casímáiri iyúni càide iyúwaté pidàbáanáté pimànicani. ¹²Báisiicaalí wenàiwica iwàwa imàacaca plata Dios írípíná ofrenda iyú, yásí cayábaca Dios iicáca yàasu ofrenda. Dios càmita isutá wáicha wawàsi càníirica wadènia.

¹³Càmita nuchùulia pía pianápinácué piasuwa macáita piyúudàacaténácué áibanái àta canáacatalétacué pírí yái pimáapuèrica. ¹⁴Néese núumacué pírí cayábaca piyúudàacaalícué nía nàyacaténá càide iyúwacué pìyáaná, càníiyéica máiní càasu píicha, càita nacái càníiyéicué máiní catúulécana píicha. Siùcade pidèniacué piasuwa cayába piyúudàacaténácué catúulécaneyéi wenàiwica. Néese áibaalípiná nadèniaca nàasuwa cayába, yásí náalimá nayúudàacuéca pía, càmicaalícué pidènia yái pimáapuèrica. Càitacué pialimápiná pìyaca abédanamata. ¹⁵Cayábaca iyacaalí càide iyúwaté Dios imàníná israelitanái írì bàaluité. Dios imàacacaté pan nacáiri yúuwàacawa chènuníise israelitanái nàwacáidacaténáni nayáapínáwa. Yá Dios yàasu profeta itànàacaté Dios itàacái íiméerica: “Abénaméeyéi iwacáidacaté manùba maná quéwa càmitaté nadènia manùba íicha yái namáapuèrica. Càita nacái abénaméeyéi iwacáidacaté achúmáanata maná quéwa nadèniacaté macáita namáapuèrica”, càí íimaca. Iná iwàwacutá wayúudàaca áibanái yeebáidéeyéi Jesucristo itàacái.

Tito y sus compañeros

¹⁶Nùaca Dios írì cayábéeri imàacacáinaté Tito cáininácuéca iicáca pía càide iyúwa cáinináanácué nuicáca pía nacái. Iná yéewa Tito iwàwaca

iyúudàacuéca pía. ¹⁷Iná nusutácaalíté Tito yàanápínacué pìatalé, yáté yeebáca nulí casímáiri iyú. Iwàwacáinacué nacái iyúudàaca pía, íná idéca íináidacawa yàanápínacué iicáca pía siùcade.

¹⁸Iyaca cháí áiba wéenasàiri cayábéeri iináwaná, yeebáidéerica Jesucristo itàacái, yánica wabànùacani Tito yáapicha. Macái wenàiwica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái ìwacáidáyaquéeyéicawa yàcalé imanùbaca nacàlidaca iináwaná ìwali cayábéeri iyú yái wéenasàirica, íibaidacáiná cayába Dios irípiná icàlidacaténá yái tàacáisi íiméerica Jesucristo iwasàaca wenàiwica Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha. ¹⁹Yá nacái níái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái nadéca needácani yái wéenasàirica yàcawéeridacaténá wía, iyúudàaca nacái watéca ofrenda, yéewacaténá wàaca Wáiwacali íimiétacanáwa, wáasáidacaténá nacái wawàwaca wayúudàaca wenàiwica catúulécaneéyeyí, yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái. ²⁰Wawàwa watéca wáapichawani yái wéenasàirica cayábéeri iináwaná ipíchaná áibanái itàaníca báawéeri iyú wàwali ofrenda ìwalíise, yái wàwacáidéerica wàyaca, manuícáináni, yái ofrendaca. ²¹Wawàwa càì wamànica wáalimáidacáiná wamànica machacàníiri iyú macáitani, càmfíricata abéta Wáiwacali iicápiná, néese macái wenàiwica iicápiná nacái.

²²Wabànùaca nacái náapicha áiba yeebáidéeri Jesucristo itàacái, yái yáasáidéerica walí madécaná yàawiría íibaidáaná Dios irípiná cachàiníiri iyú. Siùca nacái máini cachàiníwanái iwàwaca iyúudàacuéca pía manuícáiná íináidacawa iwàwawa pìwalicué manuísíwata, yémìacáinacué piináwaná piwàwáanacué piyúudàaca áibanái. ²³Aibacaalícué isutá yéemíawa pía Tito ìwali, yá picàlidacuéni nalí nùacawéerinácani, íibaidéerica nacái núapicha Dios irípiná wayúudàacaténacué pía. Nasutácaalícué nacái néemíawa pía nàwali níái áibanái wéenanáica Tito yáapichéeyéica, yá picàlidacué nalí càì, níái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái níaca ibànua nía, náibaida nacái Cristo irípiná yéewacaténá áibanái yàaca Cristo icàaluíná. ²⁴Iná nàanàpinácaalícué pìatalé, yá píasáidacué nalí cáininacuéca piicáca nía báisiiri iyú, yéewanápiná macáita wenàiwica áiba cáli néeséeyeyí yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái náalíacawa pimànicuéca cayábéeri, náalíacaténá nacáíwa wacàlidacatécué piináwaná ìwali machacàníiri iyú, watàanícaalíté cayábéeri iyú pìwalicué.

La colecta para los hermanos

9 ¹Càmìta iwàwacutá nutànàacuéca pírí àniwa ìwali yái piasu ofrendapínaca, pìwacáidéeripínacuéca piyúudàacaténacué

catúulécaneéyéi wenàiwica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái. ²Núalíacáináwa cayábacuéca píiwitáise, núalíaca nacáíwa piwàwacué pìwacáidaca plata pimàacacaténáni Dios irípiná ofrenda iyú. Càita nucàlidacué casimáiri iyú piináwaná ìwali càiripináta nalí níái Macedonia yàasu cáli néeséeyéica. Nudéca nucàlidacuéca nalí piináwaná ìwali, píacué iyéeyéica Acaya yàasu cáli ìnata, píináidáanátécué pìwacáidaca ofrenda idé abéeri camuíca néese. Iná yéewa batéwa macáita iyéeyéica cháí Macedonia yàasu cáli ìnata nadéca namichàidaca náiwitáisewa néemiácáinacué piináwaná ìwali pimàacáanápínacué plata Dios irí ofrenda iyú, íná nawàwaca namàacaca plata Dios irípiná ofrenda iyú nacái. ³Quéwa nubànùacuéca pìatalé níái wéenanáica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái ipíchanacué càmitàacáwa pimàni càide iyúwa nucàlidáanátécué piináwaná ìwali cayábéeri iyú pìasu ofrenda ìwalipiná. Nuwàwaca báisíta pimáalàidacuéca pìwacáidacani ipíchawáise nàanàacuéca pìatalé càide iyúwaté nucàlidáaná áibanái irí piináwaná ìwalicué. ⁴Aibanái Macedonia yàasu cáli néeséeyéi nàanàacaalí núapicha pìatalécué, càmita nuwàwa nàanàacuéca pía càmiínacáwa pìwacáida ofrenda, ipíchaná báica wía ìwalíise yái wacàlidáanáca manuíca wáináidacawa wawàwawa pìwalicué pìwacáidáanápínacué ofrenda. Yá nacái báipínacué píawa canácaalícué pìasu ofrenda piyúudàacaténacué áibanái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái. ⁵Iná nudéca núináidacawa nusutáanápíná náicha wawàsi níái wéenanáica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái, nàanápínacué napáchiaca pía quéecha nupíchalécáwa, nayúudàacaténacué pimáalàidaca pìwacáidaca pìasu ofrendawa càide iyúwaté picàlidáaná bàaluité. Iná pimáalàidacanáamicué pìwacáidaca pìasu ofrendawa cayába, yásí náalíacawa pimàacacué plata Dios irípiná casimáiri iyú piwàwacáinacué piyúudàaca áibanái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái. Néeni càmicaalícuécáwa pimáalàida pìwacáidaca ofrenda, yásí áibanái náináidacawa càmitacué báisi piwàwa pimàacaca plata Dios irípiná ofrenda iyú, nayúunáidapíná nacái weedácuéca píichani cachàiníiri iyú.

⁶Péemiácué cayába comparación: Aibacaalí wenàiwica ibàna achúmáana, yásí yeedáca yàacàsi achúmanamata; quéwa ibànacaalí manuí, yásí yeedáca manùba yàacàsi. Càita nacái pimàacacaalícué achúméeri ofrenda, yásí Dios imànicuéca pírí achúméeríina cayábéeri; quéwa pimàacacaalícué manuírí ofrenda, yásí Dios imànicuéca pírí cayábéeri àniwa manuísíwata. ⁷Iwàwacutá macái wenàiwica imanùbaca

imàacaca plata Dios irípiná ofrenda iyú càide iyúwa íináidáanáwa iwàwalìcuísewa. Cáinináca Dios iicáca wenàiwica imàaqueeyéica ofrenda casímáiri iyú. Càmita Dios iwàwa wamàacaca plata ofrenda iyú báawacaalí wawàwa ìwalíise, càide iyúwa áibanái idéca nacáicaalí ichùuliaca wía cachàiníiri iyú. ⁸Dios yáalimá imànicuéca pirí macái cayábéeri íiwitáaná manuísíwata càiripináta pidèniacaténacué macáita pimáapuèricuéca, pidèniacaténacué nacái piasuwa cayába piyúudàacaténacué macái íibaidacalési íiwitáaná cayábéeri. ⁹Càité profeta itànàacaté Dios itàacái bàaluité:

“Yái wenàiwica cayábéerica íiwitáise idéca yàaca

catúulécanéeyéi yàasupiná manuísíwata. Imànipiná áibanái iríwa machacàníiri iyú càiripináta”,

cài íimaca. ¹⁰Dios yàacuéca walí bànacalé íimi wabànacaténacué wabànacalewa. Yàacué nacái walí yàacàsi wayáapiná. Càita nacái Dios yàapínacué pirí macáita yái pimáapuèrica. Dios imàacapínacué pidèniaca piasuwa cayába piacaténacué catúulécanéeyéi yàasupiná. Néese Dios imàacapínacué piasu ofrenda iyúudàaca nía manuísíwata. Yásí Dios imànicuéca piríwa cayábéeri manuísíwata, yéewanápinacué piyúudàaca áibanái àniwa. ¹¹Càipínacué pidèniapínacué macái cawèníiri íiwitáaná yéewanápinacué piaca catúulécanéeyéi yàasupiná manùba. Pibànùacaalícué piasu ofrendawa núapicha catúulécanéeyéi irípiná, yásí níái yebáidéeyéica Jesucristo itàacái nàapiná Dios irí cayábéeri piasu manuírí ofrenda ìwalíise. ¹²Yácáiná watépinacué piasu ofrenda catúulécanéeyéi irí yebáidéeyéica Jesucristo itàacái, quéwa càmfíricata abéta wàa nalí yái wawàsica namáapuèrica, néese wachàiniadapiná nawàwawa nacái nàacaténá Dios irí cayábéeri manuísíwata. ¹³Nàapiná Dios irí cayábéeri, yácáinacué piasu ofrenda yáasáidapiná nalíwa peebáidacuéca Cristo itàacái cayábéeri pimànicaténá càide iyúwa Cristo ichùulianacué pía. Nàapiná nacái Dios icàaluíniná ìwalíise yái manuírí ofrenda pimàaqueéricuéca piyúudàacaténá nía, áibanái nacái. ¹⁴Yá nacái nasutápinacué Dios íicha pirípinacué manuísíwata, máiní cáininéeri iyú, Dios imànicáinacué pirí cayábéeri mawèníiri iyú. ¹⁵Ìwàacué Dios irí cayábéeri imànicáiná walí cayábéeri mawèníiri iyú manuísíwata, quéwa máiní manuí cachàiníwanái íicha yái wáaliméeripináca wacàlidaca èeri mìnaná itàacái iyú!

La autoridad de Pablo como apóstol

10 ¹Núa Pablo, nùalàacué pía manuísíwata, quéwa éeréeri iyúta nacái càide iyúwa Cristo yàalàaná wenàiwica éeréeri iyú,

imàni nacái cayábéeri wenàiwica irí. Abénaméeyéi péenácué náimaca nùwali cáalucasa nuicácuéca pía, náimaca nacái nùalàacasa wenàiwica éeréeri iyú idècunitàacá nùyaca píapicha, quéwa náimaca nùyacaalícué déeculé píicha, yá nùalàacuécasa pía cachàiníiri iyú, náimaca. ²Uwé, nusutácué píicha wawàsi manuísíwata, picácué píalimáida piicáwa núa nùacaalípiná nupáchiacuéca pía, ipíchaná iwàwacutáca nùalàaca nía cachàiníiri iyú níara péenácuéca icháawèyeyéica nuináwaná iwali náimacáiná numànicasa càide iyúwa èeri mìnaná imàníná càmiíyeyéica yeebáida Dios. Nudéca nuínáidacawa nùalàanápíná nía cachàiníiri iyú nùyacaalípinácué píapicha càmicaalíicáwa nawènúada náiwitáisewa báawéeri íicha. ³Báisícata iwàwacutá wàyaca cháí èeri irícu càide iyúwa macái èeri mìnaná, quéwa càmita wamàni ùwicái Dios irípiná càide iyúwa èeri mìnaná imàníná ùwicái nàuwidenái ípunitawa nacáapisàì iyúwa èeri irícuíríca. ⁴Yái wacáapisàì càmiíríca càide iyúwa èeri mìnaná icáapisàì, néese yái Dios ichànica, yácata wacáapisàì yáaliméerica imáalàidaca Satanás imànicalé cachàiníiríca, yái Satanás idacúanáca wenàiwica íiwitáise. ⁵Iná yéewa Dios ichàini iyú wáasáidaca cachíwéerica nàasu tàacáisi cawinácaalí ichíwáidéeyéica áibanái ipíchaná neebáidaca Jesucristo itàacái. Wáasáidaca nacái cachíwéeyéica nía, cawinácaalí cáimacáiyeyéica iicáca yáawawa, icàlidéeyéica cachíwéeri tàacáisi ipíchaná wenàiwica yeebáidaca Dios. Wadèniacáiná yái wacáapisàicawa, yái Dios ichànica, íná yéewa wáalimá wawènúadaca wenàiwica íiwitáise Cristo irípiná neebáidacaténá itàacái. ⁶Càita nacái Dios ichàini iyú wáalimá wàuwicháidaca níara abénaméeyéi péenácuéca càmiíyeyéica iwàwa imànica càide iyúwa wàalàaná nía, pidécanaáamicué pimànica machacàníiri iyú càide iyúwa wáimáaná.

⁷Càmítacué píalimá píináidacawa machacàníiri iyú piicácáinácué wenàiwica iicácanáwa meedá, ínácué piicáca núa càide iyúwa machawàaquéeri. Aibanáicaalí pèewi icàlida iináwanáwa Cristo yàasunáicasa nía, iwàwacutá nawàwalica Cristo yàasunáica nacái wía, wía apóstolca. ⁸Cawàwanáta piyúunáidacuéca canùmaséeca núa nucàlidacáiná madécana iwali yái wachùulianápinácuéca pía, quéwa càmita báipíná núa nutàacái ìwalíisewa yácáiná núasáidapínácué píriwa amaléeri iyú Wáiwacali idéca imàacaca wàalàacuéca pía wayúúdàacaténácué pidàwináidaca píiwitáisewa Dios íiwitáise iyú cachàiníicaténácué píiwitáise Dios iwali. Càmitatè imàaca walí ichàiniwa wamáalàidacaténácué pía. ⁹Càmítacué nuwàwa piyúunáidaca nuwàwaca nucalùadaca pía nùasu cuyàluta iyúwa. ¹⁰Aibanái íimaca

nutànàacasa cachàiníri tàacáisi cuyàluta irícu, nùalàcaténá wenàiwica cachàiníri iyú, quéwa náimaca càmítasa nùalimápiná nutàníca cayába nùyacaalípinácué píapicha, náimaca nacái càmítasa cachàini nuíwítáise nuchùulianápiná wenàiwica, náimaca. ¹¹Quéwa níara icàlidéeyéica càide iwàwacutá náalíacawa cachàiníinápiná wáiwítáise wamànicaténá cachàiníri iyú wàyacaalípinácué píapicha càide iyúwa wabànùanácuéca pírí cachàiníri tàacáisi cuyàluta iyú.

¹²Nàyaca abénaméeyéi pèewi icàlidéeyéica ìwaliwa máiníyéicasa cayábaca nía. Quéwa péemíacué cayábani, càmíta báisi cáalíacáica nía. Náimaca cawinácaalí wenàiwica ìyéerica càide iyúwa nàyaná, máinícasa cayábaca íiwítáise, náimaca. Iná cáimacáica naicáca níawawa áibanái fícha máinícáinása cayábéerica náiwítáise, náimaca. Càmíta numàni càide, báawacáináni. ¹³Càmíta watàaní wàwaliwa canùmaséeri iyú. Wacàlidacáita wáibaidacalé iináwanáwa, yáí íibaidacalési Dios imàaquéerica walí wamàníinápiná irí. Dioscata yáí yáasáidéerica walí alénácaalí iwàwa wáibaidaca irípiná. Imàacacaté wàanàaca pìatalécué Corinto ìyacaléná néré. ¹⁴Ináté càmíta wachàbawa fícha yáí Dios imàacacataléca wáibaidaca irípiná wàalàcaténácué píá, wàyacaalítécué píapicha. Wíaté idàbáanéeyéi yàanàaca pìatalécué icàlidéeyéica yáí cayábéeri tàacáisica Cristo iináwaná ìwali. ¹⁵Aibacaalí íibaidaté Dios irípiná pèewi icàlidacaténácué pírí Jesucristo itàacái, yá cayábaca. Càmíta watàaní áibanái íibaidacalé ìwali càide iyúwa wadéca nacáicaalí wamànicani. Càmíta nacái wamàni áiba wawàsi fícha yáí wáibaidacaléca Dios imàaquéerica wamànica irípiná. Néese wawàwacué wáibaidaca àniwa Dios irípiná pèewi wayúudàcaténácué peebáidaca Jesucristo itàacái cachàiníwanái. Yásí píalimácué piyúudàaca wàanápináwa áibalé wáibaidacaténá Dios irípiná càide iyúwa imàacáaná walí wáibaidacalépiná. ¹⁶Wawàwa nacái wàacawa déeculé yáwanái píasu cáli fíchacué wacàlidacaténá Jesucristo iináwaná ìwali iwasàaca wenàiwica Dios yàasu yúuwichàacáisi fícha. Càmíta quéwa wawàwa wéewáidaca wenàiwica áiba yàcalé irícu áibanái yéewáidacatalécaté nía Jesucristo ìwali, càmícáiná wawàwa watàaníca canùmaséeri iyú càide iyúwa wadéca nacáicaalí wéewáidaca wenàiwica néré ipíchawáiseté áibanái yàanàaca néré néewáidacaténá nía.

¹⁷Picácué canùmaséé píá píwaliwa, néese pitàanicué cayábéeri iyú Wáiwacali ìwali. Picàlidacué Wáiwacali idéca imànicuéca pírí cayábéeri. Iwàwacutácué cawènica piicáca yáí Wáiwacali icàlidáanáca piináwaná ìwali pidécuéca pimànica cayábéeri. ¹⁸Wawàwacaalí áibanái

iicáca wía cáimiétaquéeri iyú, iwàwacutá càmita wáima wàwaliwa máinicasa cayábaca wía. Néese iwàwacutácué wamànica càide iyúwa Wáiwacali ichùulianá yéewacaténá Wáiwacali icàlidaca waináwaná ìwali cayábéeri iyú.

Pablo y los falsos apóstoles

11 ¹Cawàwanátacué píalimá pìideniaca nutàanfináca nùwaliwa achúmáana iyúwa máiwitáiséeri, càide iyúwa canùmaséeri. Pìideniácué achúmáanata. Càmita báisí nuwàwa nutàaníca càì quéwa iwàwacutá nucàlidacuéca piríni, máinicáinácué ráunamáita piwènúadaca píiwitáisewa báisíiri tàacáisi ícha. ²Máinicué cáinináca nuicáca pía càide iyúwa cáinináana Dios iicácuéca pía. Dios, núa nacái càmita wawàwa piwènúadacué píiwitáisewa Cristo ícha. Péemiácué comparación: Cayábacaalí mànacàu íiwitáise, càmita uimá ùuculiiri yáapicha. Néese ucùaca úawawa masaquèeri iyú asianái ícha àta uedácataléta ulíwa unìriwa cáininácaténá uicáca abéerita yái unìrisíwaca. Càitacué nacái pía: Nuwàwacué picùaca píawawa masaquèeri iyú cachìwéeri tàacáisi ícha yéewanápinácué cáinináca piicáca abéerita Cristo. ³Quéwa achúmaca nuwàwa nuínáidacawa pìwalicué cawàwanáta pimàacáanápinácué Satanás ichìwáidaca pía. Bàaluité Satanás ichacamàanicawa cáalíacáiri àapi iyú. Satanás icàlidacaté cachìwéeri tàacáisi Eva irí, úái idàbàanéechúaté inanáica. Yáté Satanás yáalimáidacaté úa uyánápináté abéeri íiwitáaná àicu iyacaná, yái íiwitáaná càmíricaté Dios ibatàa wenàiwica iyáaca. Achúmaca nuwàwa nuínáidacawa pìwalicué cawàwanáta Satanás yàasu wenàiwica ichìwáidacuéca pía piwènúadánápinácué píiwitáisewa Cristo ícha, piméyáacaténácué cáinináca piicáca abéerita Cristo mabáyawanéeri iyú. ⁴Achúmaca nuwàwa nuínáidacawa pìwalicué, casímáicáinácué péemiaca nataacái cachìwéeri níara yèepuníyécawa icàlidaca áiba tàacáisi Jesús ìwali áibalé ícha yái tàacáisica wacàlidéerica. Piwàwacuéca peebáidaca áiba tàacáisi ícha yái tàacáisi wacàlidéerica Espíritu Santo ìwali càide iyúwacué peebáidaca nacáicaalí áiba yàacawéeridéericuéca pía Espíritu Santo ícha. Casímáica nacái peebáidacuéca áiba tàacáisi méetàuculéeri ícha yái peebáidéericatécué Jesucristo ìwali iwasàanáca wenàiwica Dios yàasu yùuwichàacáisi ícha. ⁵Uwé, nuínáidacawa càmita caná nuwèni náicha níara cachìwéeyéica icàlidéeyéica ìwaliwa apóstolcasa nía, níara peebáidéeyéicuéca irí, piiquéeyéicuéca iyúwa máiníyéi

cayábaca íiwitáise yéewáidaca. ⁶Báísicata càmita nucàlida tàacáisi èeri mìnanaí yáalíacái iyú íná pínáidacuécawa càmita núalimá nutàanica ibaniéri tàacáisi iyú. Quéwa núalíacawa cayábèeri iyú ìwali yái tàacáisi nucàlidéericuécá pirí. Madécaná yàawiríatè wáasáidacuécá pirí Dios idéca imàacaca wáalíacawa cayába, piicácaalítécué càinácaalí wamàni pèewibàa.

⁷Bàaluité nucàlidacatécué pirí yái tàacáisi íiméerica Jesucristo iwasàaca wenàiwica Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha, yátè càmita nuchùulla pipáyaidáanápínacué núa. Néese nuíbaidacaté nucáapi iyúwa nuwèniacaténaté nuyáapínáwa. Quéwa siùcade píimacuécá canácasa iwèni yái tàacáisi nucàlidéericatécué pirí càmíicáinátè nucobracué pía, nùyacáinátè nacái iyúwa càmíirica cachàini píichacué. Íná calúacuécá pía núapicha siùcade càide iyúwa nudéca nacáicaalí numànicuécá pirí báawèeri manuísíwata. Quéwa càmítatè nucobracué pía nuwàwacáinátè nuyúudàacuécá pía yéewanápínacué pìyaca cáimiétaquèeri iyú Dios yáapicha. ⁸Aibanái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái nàacaté nulí plata iyúwa ofrenda nuwèniacaténaté nuyáawa iyú idècunitàacá nuéwáidacatécué pía. ⁹Néeseté ímáalàacatéwa nuícha yái plata idècunitàacá nùyaca píapichacué, quéwa càmítatè nusutácué píicha plata éwítatè canácáaníta nulí yái numáapuèrica, yá canácatè wenàiwica nusàiwiquèeri írí wawàsi yàanápínátè nuyáapíná, ibatàa abèeri piná. Néeseté áibanái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái nàanàacaté Macedonia yàasu cáli néese, yá nàacaté nulí plata iyúwa ofrenda, ínatè yéewa nudèniaca yái numáapuèrica. Càitè nuwàwaca numànica ipíchanátè nusàiwicacué pirí wawàsi píacaténacué nuyáapíná, ipíchanátè càulenácuécá píichani. Siùca nacáide nuwàwa numànica càì mamáalàacata. ¹⁰Càide iyúwa núalífanáwa báisíiri tàacáisi ìwali, yái icàlidéerica Cristo iináwaná ìwali, càita nacái nudéca nuínáidacawa nucàlidáanápíná mamáalàacata Cristo iináwaná ìwali mawèníiri iyú aléera píasu cálicué imanúca, yái Acaya yàasu cálica, yéewanápíná casíimáica nuwàwa ìwalíise càiripínáta yái càmíináca nusàiwicacué pirí wawàsi nuedáanápínacué píicha plata nulípínáwa. ¹¹Néeni, ¿cánásica nutàaní càì? ¿Càmíicáinásica cáininá nuicácuécá pía? Càmíirita. ¡Dios yáalíacawa cáinináca nuicácuécá pía manuísíwata!

¹²Quéwa nuwàwa nucàlidaca nuèpunícawa mamáalàacata Cristo iináwaná ìwali mawèníiri iyú numawèniadacaténá níara cachíwéeyéica icàlidéeyéica ìwaliwa náibaidacasa Dios írípíná càide iyúwa núa. Quéwa nasutácué píicha nawènipínáwa, íná càmita báisí náibaida Dios

irípiná càide iyúwa núa. ¹³Níacáináta meedá cachìwéeyéi icàlidéeyéica iináwaná iwaliwa Cristo yàasu apóstolcasa nía, quéwa nachìwáidacáita wenàiwica meedá. ¹⁴Núalíacatéwa namàníinápináté càì, namànicáiná càide iyúwa náiwacali Satanás imàníiná. Satanás yáalimácáiná imàacaca yáawawa cacamalánéeri iyú wenàiwica iicácaténáni càide iyúwa mèlumèluíri ángel Dios néeséeri ichìwáidacaténá wenàiwica namàníinápiná nabáyawanáwa. ¹⁵Iná yéewa wáalíacawa Satanás yàasu wenàiwica íibaidéeyéica irí namànica càide iyúwa Satanás imàníiná. Yá náimaca nàwaliwa cayábanameeyéicasa íiwitáise nía, íibaidéeyéicasa Dios irípiná, quéwa nachìwáidacáita wenàiwica meedá. ÍIná nàuwichàapínacawa Dios yàasu yùuwichàacáisi iyú càiripináta namànicáiná nabáyawanáwa!

Sufrimientos de Pablo como apóstol

¹⁶Nusutácué píicha wawàsi àniwa, picácué píináidawa máiwitáiseca núa. Càmita báisi nuwàwa nutàanica càì nucàlidacaténá máini nùwaliwa, quéwa iwàwacutá nutàanicuéca pírì iyúwa máiwitáiseeri máinicáinácué piwàwaca piwènúadaca píiwitáiseewa Jesucristo íicha. Iná iwàwacutá canùmaséeca núa nacái achúmáanata, càide iyúwa níara áibanái cáimacáiyéica iicá yáawawa. Quéwa càmita báisi nuwàwa nutàanica iyúwa nía. ¹⁷Wáiwacali càmita iwàwa wacàlidaca wàwaliwa máinicasa cayábaca wía. Quéwa iwàwacutá canùmaséeca núa achúmáanata càide iyúwa máiwitáiseeri piwàwacáinácué péemíaca máiwitáiseeyéi itàacái meedá, níara canùmaséeyéica iicáca yáawawa. ¹⁸Iwàwacutá canùmaséeca núa nacái, nucàlidacaténá nuináwanáwa máiwitáiseeri iyú càide iyúwa wenàiwica cachàiníri iicáca yáawawa áibanái íicha! Càita iwàwacutá nutàanicuéca pírì nuyúudàacaténácué pía, máinicáinácué piwàwaca péemíaca yáawamita máiwitáiseeyéi itàacái. ¹⁹Càmitacué máini cáalíacáicuéca pía càide iyúwa píináidáanáwa, quéwa piicácuéca píawawa iyúwa máiniíyéica cáalíacáica áibanái íicha, íná yéewa píideníacuéca nía casímáiri iyú níara máiwitáiseeyéica. ²⁰Iná yéewa casímáica piicáca níara cachìwéeyéica yéewáidéeyéicuéca pía, éwita nachùuliacáanítacué píibaidaca nalí, éwita nacái nayáacáanítacué macáita píasu yàacàsi, éwita nacái nachìwáidacáanítacué pía, éwita nacái nanúacáanítacué pinàni ìwali. ²¹Càmita wamànicué pírì càiri wawàsi, íná piicácuéca wía iyúwa machawàaquéeyéi càmicáináte wamànicué pírì báawéeri. Yá nacái piwàwacuéca píbáiniadaca wía ìwalíise yái càminácuéca wamàni pírì cachàiníri iyú.

Quéwa càmicáiná cáalu níara cachìwéeyéica nacàlidáanápíná nàwaliwa máini canùmaséeri iyú, íná iwàwacutá canùmaséeca núa macàaluínináta nacái iyúwa máiwitáiséeri éwita càmicáanáta nuwàwa nutàaníca càì báawacáináni. Quéwa iwàwacutá núsáidacuéca pírí apóstolca núa, Dios ibànuèrica yéewáidéeripínacué pía. ²²Níara cachìwéeyéica nacàlidaca hebreoca nía. Núa nacái hebreosàirita, itàaníríca hebreo itàacái iyú. Nacàlidaca nacái israelitaca nía. Núacáanítani israelitasàirita, Israel itaquérinámíicáiná núa. Nacàlida nacái Abraham itaquénáinámica nía. Núacáanítani Abraham itaquérinámíita nacái. ²³Náimaca náibaidáanása Cristo irípiná. Núacáanáta nacái máini cachàiníwanái náicha, quéwa càmita báisí nuwàwa nucàlidaca càiri wawàsica nùwaliwa, níacáiná abéta máiwitáiséeyéi nataaníca càì canùmaséeri iyú nàwaliwa. Quéwa iwàwacutá nucàlidacuéca pírí càì píalíacaténácuéwa báisícata apóstolca núa, Dios ibànuèrica. Yá nudéca nuíbaidaca Cristo irípiná cachàiníiri iyú náicha. Nudéca nùuwichàacawa cachàiníwanái náicha. Nùuwidenái yúucaca núa presoíyéi ibànalículé manùba yàawiría náicha. Aibanái máini nacapèedáidacaté núa cachàiníwanái náicha. Manùba yàawiría áibanái iwàwacaté inúaca núa. ²⁴Cinco yàawiriaté judiónái nàuwichàidaca núa. Cinco yàawiriaté nacapèedáidaca núa cabèesi iyú treinta y nueve yàawiría. ²⁵Máisibàawiría nacapèedáidacaté núa àicu iyú. Abé yàawiriaté nanúadáida núa íba iyú nanúacaténaté núa. Máisibàawiriaté nùacawa manuíri úni yáacubàa nave írìcu, yáté nave nasawíacawa wáicha. Abé yàawiriaté batéwa nuisicùmacawa nùyaté táiyápinama, abé èeri nacái manuíri úni yáaculé, nuwatácawa àicu íinata. ²⁶Nudéca nuèpunícawa madécaná yàawiría, déeculé nacái nucàlidacaténá Dios itàacái. Nudéca nuchàbacawa caiyéininéeri inanába yáacubàa; iwàwacutácaté nuèpunícawa cayéedéeyéi yèewibàa nacái. Nuicácaté nacái cáalunáiri nùasu cáli néeséeyéi yèewiwa, càmiíyéi nacái nùasu cáli néeséeyéi yèewi. Nuicácaté nacái cayéininéeri yàcalé írìcu, nawàwacataléca nanúaca núa, càita nacái manacúaliré, manuíri úni yáacubàa nacái. Nudéca nuicáca cáalunáiri nèewi nacái abenaméeyéi cachìwéeyéi icàlidéeyéica iináwaná iwaliwa neebáidacasa Jesucristo itàacái. ²⁷Nudéca nuíbaidaca cachàiníiri iyú. Nudéca nacái nùuwichàacawa càulenéeri wawàsi iyú, nuíbaidacaténá Dios irípiná, íná madécaná yàawiría càmita núalimá nuimáca cayába. Nudéca nùuwichàacawa máapicái iyú macàláaná nacái nuwàwa. Madécaná yàawiría càmita nudé nuyáaca nuyáacaléwa. Nudéca nacái nùuwichàacawa casalíníiri iyú, canácaté nacái nubàle cayába.

²⁸Nàyaca nacái manùba áiba wawàsi càulenéeri nuícha. Càita nacái macái èeri imanùbaca catúulécanáca numànica nuwàwawa nàwali macáita wenàiwica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái ìwacáidáyaquéeyéicawa macái cáli imanùbaca. ²⁹Aibacaalí càmíiri yeebáida Jesucristo itàacái tàì fíméeri iyú, yá achúmaca nuwàwa máinicáiná nuwàwaca nuyúudàaca nía. Aibacaalí icaláawa Dios íicha imànicaténá ibáyawanáwa ìwalíise yái nachìwáidáanácani, yá achúmaca nuwàwa báawanama, báawa nacái nuínáidacawa. ³⁰Iwàwacutácaalí canùmaséeca núa péemìacaténácué nulí, yá cayába cachàiniwanái canùmaséecaalí núa ìwali yái wawàsi yáasáidéerica machawàacaca nútá, yéewacaténá macáita náaliacawa abéericata Diosca yái ichàiniadéerica núa. ³¹Wáiwacali Jesucristo Yáaniri, yái Icuèriná Diosca, yái wèeripináca írì cayábéeri càiripináta, yáalfacawa nucàlidáaná nuináwanáwa báisíiri iyú. ³²Nùyacaalíté Damasco iyacàlená írìcu, yái gobernador íbaidéericaté rey Aretas írì ichùuliacaté yàasu úwináwa nacùanápínaté macái iwáiná inùmaca, yái yàcalé itéeséerica iwáináca, náibàanápínaté núa. ³³Quéwa áibanái nayúudàacaté núa, yá nalicùadacaté núa manuírì mapíiri írìcu yéénúlusi ìwali chènuníiséeri ventana iricubàa yàcalé iwáiná íinatáise nùanàacaténá cáli iwéré méetàucuta yàcalé íicha. Càité numusúacawa náicha.

Visiones y revelaciones

12 ¹Canápináta meedáni wacàlidacaalícué waináwaná ìwaliwa canùmaséeri iyú, quéwa níara cachìwéeyéica nacàlidaca canùmaséeri iyú nàwaliwa, náimaca nadécasa naicáca yéenáiwánási nacáiri Dios néeséeri, íná iwàwacutá nacái nucàlidaca Wáiwacali idéca imàacaca nuicáca yéenáiwánási nacáiri yáasáidacaténá nulí wawàsi ibàacanéeri iyú. ²Catorce camuí néese siúcade, núa, yái yeebáidéerica Cristo itàacái, nùacatéwa chènuniré Dios itécáináte núa aquialénamata àta nùanàacataléta máisibáaná cáli chènuníiséeri néré, yái Dios iyacàle chènuníiséerica. Càmita núalífawa asáísí nùacaalítéwa néré nuiná yáapichawa, càmicaalí nuwàwa cáuri iyú. Diosta yáalífawa. ³Núaliacawa Dios itecaté núa aquialénamata paraíso néré, quéwa càmita núalífawa asáísí nùacaalítéwa nuiná yáapichawa, càmicaalí nuwàwa cáuri iyú nùawa. Abéerita Dios yáalífawa. ⁴Nùacatéwa paraíso néré, yá nuemìacaté tàacáisi máiniírìca ibàacanáca íná Dios càmita ibatàa wenàiwica icàlidaca áibanái írìni. ⁵Ewita máinicáanáta cayábéericani yái nuchàbáanácawa paraíso néré, càicáanáta càmita nuwàwa nutàanica

nùwaliwa canùmaséeri iyú, néese nucàlidacáita machawàacáaná núa cháí èeriquéi. ⁶Nuínáidacaalíwa nucàlidáanápíná cayába nuináwaná ìwaliwatá, yá càmíta nutàaní máiwitáiséeri iyútá, néese nucàlida cáimiétaquéri iyútáni, báisícáinátáni, yái núméesripinácátá. Quéwa càmíta numànipiná càì ipíchaná áibanái iyúunáidaca máíní yáwanáica cachàini núa fícha yái naicáaná núa, fícha nacái yái néemianáca nucàlidaca Dios itàacái. ⁷Yáara yéenáiwánási nacáiri nuiquéericaté, máíní yáwanáiri ichùnica, máíní nacái Dios yáasáidaca nulí wawàsi ibàacanéeri iyú, íná ipíchaná máíní cachàinica nuicáca núawawa áibanái fícha, yáté Dios imàacaca nulí uláicái. Yái uláicáica cáiwica nulíni càide iyúwa manuíri tuíri ìyacaalí wainálicu cáiwíiri iyú. Siúcade Satanás yùuwichàidaca núa mamáalàacata iyú yái uláicáica. Càita Dios imàacaca nùuwichàacawa ipíchaná máíní cáimacáica nuicáca núawawa càide iyúwa wenàiwica cachàinírica iicáca yáawawa áibanái fícha. ⁸Máisiba yàawiríraté nusutáca Wáiwacali fícha yeedáanápínaté nuícha yái uláicáica. ⁹Quéwa Wáiwacali fímaca nulí: “Càmíiri. Quéwa núata píapícha. Càmíta pimáapúa áiba wawàsi fícha yái cáinináanáca nuicáca pía. Machawàacacaalí pía, yásí wenàiwica naicápiná nuchàini amaléeri iyú cachàiníwanái. Naicácaalí pimànica cachàiníiri iyú éwita machawàacacáaná pía, yásí náalíacawa pimànicani nuchàini iyú”, càì fímaca nulí yái Wáiwacalica. Iná casíimáica núa machawàacáanáca núa, yéewanápiná Cristo ichàini iyamáacawa nùwali, núsáidacaténá áibanái írí cachàinírica Cristo íiwitáise. ¹⁰Iná yéewa cayábaca nuwàwa machawàacáanáca núa, namàníná nacái nulí báawéeri nabáiniadacaténá núa; cayába nacái nuwàwa éwita catúulécanácaalí núa, nàuwichàidacaalí nacái núa Cristo ìwalíise nuebáidacáiná Cristo itàacái, càulenácaalí nacái namànica nulíni. Máínícaalí machawàacaca núa, yásí máíní cachàiníwanái Cristo ichàini iyamáacawa nùwali.

Preocupación de Pablo por la iglesia de Corinto

¹¹Nudéca nucàlidaca nuináwaná ìwaliwa canùmaséeri iyú càide iyúwa máiwitáiséeri. Càmíta báisí nuwàwa nutàaníca càì, quéwa ìwàwacutá numànicani càmíicáinácué picàlida nuináwaná ìwali cayábéeri iyú. Cayába cachàinitésicatáni picàlidacaalítécué nuináwaná cayábéeri iyútá, càmíicáiná caná nuwèni náicha nífara cachìwéeyéica peebáidéeyéicuéca írí icàlidéeyéica ìwaliwa apóstolcasa nía Dios ibànuyéicasa máíníyéicasa cayábaca áibanái apóstol fícha. Ewita canéeri iwènicáaná núa, càicáaná Dios imàacaca cachàinica núa

náicha. ¹²Bàaluité nùyacaalícué píapicha, yá numànicaté mamáalàacata báisíri apóstol íbaidacalé, yáì càmírica wenàiwica idé imànica, ínáté yéewa píalíacuéwa báisíri iyúcani Dios ibànuèrica núa. ¹³Iyacaté abéeri wawàsi càmíricaté numànicué pirí numàníricaté áibanái irí canánama, níái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái macái áiba cáli imanùbaca: Yái nusutáanáca náicha nuyáapináwa, nuimácatáipiná nacái. Inácué cawàwanáta báawacuéca piicáca núa meedá càide iyúwa nudéca nacáicaalí numànicuéca pirí báawéeri càmíicáináté nusàiwicacué pirí wawàsi ipíchanácué nuínataléca piríni. Báawacaalícué piicáca núa, nusutácué píicha wawàsi pimàacáanápínacué piwàwawa íicha.

¹⁴Siùcade màulenáca núa nupáchiacaténácué pía àniwa máisibàawiríanápiná. Yá mamáalàacata càmítacué nusutápiná nuyáapináwa píicha, ipíchanácué nusàiwicaca pirí wawàsi. Yácáiná càmíta cáininá nuicácuéca piasu plata, néese cáinináca nuicácuéca pía. Càmítacué nucutá pìwacáidáanápíná plata nulípiná, yácáiná nuicácuéca pía càide iyúwa nuénibewa, yá píalíacuéwa sùmanái càmíta nàwacáida plata nasèenái irípináwa. ¹⁵Càita nacái núucapíná macáita nùasuwa casíimáiri iyú, nuyúudàacaténácué pía. Yá nacái iwàwacutácaalí numàacaca nucáucawa numànicaténácué pirí cayábéeri, yá cayábaca. Càita nuwàwacué nuyúudàaca pía éwítacué pimànicáaníta nulí càide iyúwa càmíiyéi máini cáinináca iicáca núa, éwita máinicáanítacué cáinináca nuicáca pía.

¹⁶Báisíta, càmítatécué nusutá píicha nuyáapináwa, quéwa abénaméeyéi péenácué nacàlidaca nùwali nudéca nuchìwáidacuéca pía nuchìwa iyúwa, náimaca nacái nudéca nuedácuéca píicha plata máalíacanéeri iyú. ¹⁷Quéwa, píalíacuéwa cayába càmítaté nachìwáidacué pía needácaténá píicha plata nulípiná níái nubànuèyéicatécué pìatalé. ¹⁸Nusutácaté wawàsi Tito íicha ipáchianápinátécué pía. Nubànùacaté nacái áiba yeebáidéeri Jesucristo itàacái yàacaténátéwa Tito yáapicha. Píalíacuéwa Tito càmítaté ichìwáidacué pía yeedácaténácué píicha plata nulípiná. Píalíacuéwa báisíri iyúcani wía pucháibaca, núa Pabloca, Tito nacái wadéca wamànicuéca pirí abédanamata abédanamacáiná wáiwitáise wáapichawáaca.

¹⁹Cawàwanátacué pínáidacawa wacàlidacáitacué pirí waináwanáwa càide iyúwa wawàwaca nacáicaalí wáasáidacuéca pirí mabáyawanáca wía. Quéwa càmíta wawàwa wamànica càì, néese watàanica Dios iicápiná Cristo yàasu wenàiwicacáiná wía. Yá macáita yái wacàlidéericuéca pirí cháì cuyàluta irìcu, wadéca wacàlidacuéca piríni yéewanápinácué

pidàwinàidaca pìiwitáisewa Dios íiwitáise iyú peebáidacaténacué itàacái tàì fíméeri iyú, píacué wéénánái cáininéyeyéica waicáca. ²⁰Achúmaca nuwàwa nuínáidacawa cawàwanáta càmita nùanàapínacué piyaca càide iyúwa nuwàwáaná nùanàacaalípinacué nuicáca pía. Càita nacái achúmaca nuwàwa nuínáidacawa cawàwanátacué càmita pìanàapíná núa casímáiri núa píapichacuéwa. Nuínáidacawa cawàwanáta nàyacué abénaméeyéi péená icuísayaquéeyéiwa, abénaméeyéi nacái báawéeyéica iicáca áibanái wenàiwica nàasu cawèníiri ìwaliise, abénaméeyéi nacái caluéyeyéica, abénaméeyéi nacái cachàiníiyéica iicáca yáawawa, abénaméeyéi nacái itàaníiyéica báawéeri iyú áibanái ìwali, abénaméeyéi nacái icuíséeyéica íichawa áibanái, abénaméeyéi nacái cáimacáiyéica iicáca yáawawa áibanái íicha, abénaméeyéi nacái càmíiyéica iwàwa abédanaméeri íiwitáise áibanái yáapicha. ²¹Achúmaca nuwàwa nuínáida nacáíwa cawàwanáta Nucuèriná Dios imàacapíná báica núa píwalíisecué, nùanàacaalípinacué píatalé àniwa, yá nacái cawàwanáta iwàwacutápiná nuícháanicuéca píwali, manùbéeyéicaalí péenacué nadéca nèepùaca namànica nabáyawanáwa àniwa bàaluitéericuise àta siuca nacáide, càmíiyéicáwa nacái iyamáida iimáca áiba yáapicha càmíichúaca náinusíwa, càmíirica nacái nanìrisíwa.

Advertencias y saludos finales

13 ¹Yácata máisibéeri yàawiríaná nupáchianápinacué pía. Profeta Moisés itànàacaté Dios itàacái fíméerica: Aibanáicaalí iwàwa icháawàaca wenàiwica ibáyawaná nàuwichàidacaténáni, iwàwacutá natéca náapichawa pucháiba wenàiwica nacàlidacaténá iináwaná càmicaalí máisiba nacái. Uwé, nùapínacuéwa píataléwa máisibàawiríanápiná nùalàacaténacué pía báawéeri íichaná. Càmicaalícué peebáida, yásí nùuwichàidacué píawa. ²Píacué imàníiyéicaté ibáyawanáwa manuísíwata bàaluité, canánamacué nacái pía. Nùalàacué pía macáita àniwa idècunitàacá nùyaca déeculécué píicha càide iyúwaté nùalàanacué pía bàaluité nùyacaalítécué píapicha yái pucháibáaná yàawiríanáca. Néeni nupáchiaacalícué píatalé àniwa, yá càmita quirínama numàni nalí cayábéeri iyú, níara imàníiyéica yàacawa ibáyawanáwa mamáalàacata. ³Cachàinipíná numànicuéca píriwa picàlidacáinacué piwàwacasa píalíacawa asáísí nutàanícaalí Cristo inùmalicuise. Cristo càmita yùuwichàidapínacué píawa machawàaquéeri iyú, néese cachàiníiri iyúpinacué yùuwichàida píawa. ⁴Báísíta natàtàacaté Cristo cruz ìwali idècunitàacá iyaca cháì èeri irìcu iyúwa machawàaquéeri. Quéwa

siücáise de iyaca Dios yáapicha, idèniaca nacái macáita Dios íiwitáise cachàiníri. Càita nacái machawàacaca wía cháí èri irìcu càide iyúwaté Cristo iyáanáté quéwa wàyaca abédanamata Cristo yáapicha, íná yéewanápiná wàyaca Dios ichàini iyú, wayúudàacaténácué pía.

⁵Picácué pialimáida piicáwa wía, néese píináidacuéwa piwàwalicúsewa asásí báisícaalícué peebáidacaté Cristo itàacái. Nuínáidacawa pialíacuéwa Cristo iyacué piwàwalicu. Quéwa, canácaalíni, inéese cué càmitàacá peebáida Cristo báisíiri iyú! ⁶Nutuíyàaca pialimáanápinácué pialíacawa báisíiri iyúcani wadéca weebáidaca Cristo báisíiri iyú, Cristo idéca ibànùaca wía nacái wáibaidacaténá irípiná iyúwa yàasu apóstolnáí. ⁷Wasutáca Dios íicha pirípinácué nacái ipíchanácué pimànica pibáyawanáwa. Càmita wasutá Dios càì píasáidacaténácué wadéca wéewáidacuéca pía cayába, néese wawàwacáitacué pimànica cayábéeri, éwitasica áibanáí íináidacawa càmita apóstol wía, càmícáiná wàuwichàidacué pía wásáidacaténá báisíirica apóstolca wía idènièyéica Dios ichàini wàuwichàidacaténá báawéeyéi. ⁸Yácáiná iwàwacutá wamichàidaca wenàiwica íiwitáise namànínápiná cayábéeri, càide iyúwa Dios itàacái báisíiri íimáaná. Canáca yéewaná watuíyàaca namànica nabáyawanáwa yéewanápiná wàuwichàidaca nía. ⁹Iná wàanàacaalípinácué piatalé, yá wàanàacaalícué pía yeebáidéeyéi iyaca tàì íiméeri iyú, càmicaalí nacái iwàwacutá wàuwichàidacuéca pía pibáyawaná ìwalísewa, yásí cayábaca wawàwa éwitasica áibanáí íicáca wía iyúwa machawàaqueeyéi càmícáiná wásáida Dios ichàini wàuwichàidacaténácué pía. Wawàwacáita peebáidacuéca Jesucristo itàacái tàì íiméeri iyú, cachàinícaténácué píiwitáise ìwali. Yá wasutácué Dios íicha pirípinácué mamáalàacata ichùnìanápinácué píiwitáise cayábéeri iyú. ¹⁰Nudéca nutànàacuéca pirí yáì cuyàlutaca ipíchawáise nùacué nuicáca pía. Nùanàacaalícué pía imàníiyéi yàacawa ibáyawanáwa nùanàacaalípinácué piatalé, yásí iwàwacutá numànicuéca pirí cachàiníri iyú, nudèniacáiná Wáiwacali ichàini nucàcaténácué pía. Iná nutànàacué pirí yáì cuyàlutaca quéechacáwa piwènúadacaténácué píiwitáisewa báawéeri íicha. Wáiwacali càmita imàaca nulí ichàiniwa nuwènúadánápinácué píiwitáise Dios íicha, néese imàacaca nulí ichàiniwa nuyúudàacaténácué pía yéewanápinácué cachànica píiwitáise Dios ìwali.

¹¹Yáta imanùbaca, piácué nuénánáica. Nuwàwacué piyaca casfímáiri iyú. Picutácué piyacaténá machacàníri iyú Dios íicápiná. Pimichàidacué píiwitáisewa peebáidacaténácué iyúwa nùalàaná pía. Abédanamacué

pimàni píiwitáisewa píapichawáaca. Piyacué nacái matuíbanáiri iyú píapichawáaca. Yásí yéewapínacué Dios iyaca píapicha, yái Dios imàaquéerica wàyaca matuíbanáiri iyú, imàaquéerica nacái cáinináca waicáyacacawa. ¹²Pitàidáyacacuéwa cayábéeri iyú. ¹³Macáita níái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái iyéeyéica cháí nawàwalicué pía.

¹⁴Nusutácué Wáiwacali Jesucristo íicha imànínápinacué pirí cayábéeri mawèníiri iyú; càita nacái nusutáca Dios íicha imàacáanápinacué píalíacawa piwàwalicuísewa cáininácuéca Dios íicáca píá; càitacué nacái abédanamáanápiná píiwitáise Espíritu Santo yáapicha càiripináta.